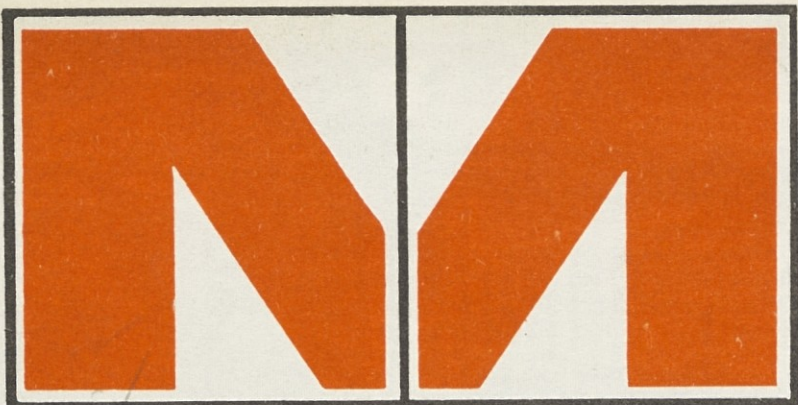

Mercator

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA M E R C A T O R

LETO XIV.

LJUBLJANA, DECEMBER 1976

ŠT. 11-12

Novoletna inventura v našem uredništvu

Znamo povedi akcijo in jo uresničiti

Leto 1976 je bilo za vso našo družbo izredno dejavno in plodno. Osrednje mesto pri tem ima prav gotovo zakon o združenem delu, ki smo ga sprejeli pred dnevom republike in ki je zaradi pomena za nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja že v svojem nastajanju od prvih zasnov preko osnutka do predloga pritegnil veliko večino delavcev in drugih delovnih ljudi.

V Mercatorju smo zakon sprejemali preko vseh njegovih razvojnih dob odprtih rok z vso potrebno politično, samoupravno in strokovno enotnostjo, načrtno ter usmerjeno akcijo družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov. Za vse naše organizirano delo je bilo značilno, da smo od začetka vedeli, kakšne samoupravne dohodkovne odnose moramo razviti za vsestransko učinkovitejši razvoj Mercatorja in kako se moramo delavci na novo samoupravno organizirati, da bi lahko to novo vsebino tudi uresničevali.

Prvi uspehi so tu: z novim letom začnemo vsi delavci Mercatorja še posebno pa delavci na ožjem in širšem ljubljanskem prostoru novo samoupravno pot, zgrajeno na novih družbeno-ekonomskih odnosih in v novih samoupravnih organizacijah.

In prav je, da se ob izteku tako pomembnega obdobja in na začetku novega za trenutek ustavimo in si povemo, kaj smo pomembnega napravili doslej, kako smo v tem razgibanem odločilnem letu brusili svojo politično in samoupravno zavest in usposobljenost vsakega med nami, na vsakem delovnem mestu, ter v uresničevanju političnih in samoupravnih nalog; kje pa smo bili premalo vztrajni, ob strani in na katerih kratinah se še vedno spotikamo v političnem, samoupravnem ter strokovnem delu in ravnanju.

Deloma smo na vsa ta in še mnoga druga vprašanja odgovorili v razgovoru v uredništvu našega časopisa.

Sodelovali so: sekretar sveta Zveze komunistov Franc Škof, sekretarka konference osnovne organizacije sindikata Suzana Modrijan, predsednica skupnega delavskega sveta Slavka Damjanovič, namestnik predsednika skupnega izvršilnega odbora Ivan Majerle, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov TOZD Grosist Polde Mandič in namestnica predsednika delavskega sveta TOZD Emona Minčič Gaspari. Pogovora sta se udeležila tudi direktor splošnega sektorja Delovne skupnosti podjetja Marjan Pogačnik in Vasja Butina, šef kadrovskega oddelka, ki opravlja delo sekretarja tajništva samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij podjetja. Razgovor je vodila glavna in odgovorna urednica našega glasila Ivanka Vrhovčak.

Akcije so se začele in končale v družbenopolitičnih organizacijah

Pred nedavnim je politični aktiv opravil pregled uresničevanja nalog, kot jih je v enakem sestavu zasnoval v maju, takrat, ko je v Mercatorju stekla vsebinsko bogato zasnovana, enotna in načrtna razprava o osnutku zakona o združenem delu. Tudi zategadelj smo bili kaj hitro sredi živahnega pogovora, v ocenah pa zelo enotni in jasni.

Akcija, ki smo jo vodili letos je bila po vsebini, obsegu in uspešnosti nedvomno največja v zadnjih letih Mercatorja. Zato je razprava o osnutku zakona imela nekaj kakovostnih posebnosti: po predhodni pobudi in razpravi v družbenopolitičnih organizacijah, jo je začel samoupravni organ in skupni delavski svet; načrt in rokovnik smo uresničili stoodstotno; javno razpravo smo vodili v dveh vzporednicah, tako kot so jo zasnovali slovenski

OB NOVEM LETU 1977

Z letom 1977 stopa Mercator v povsem novo obdobje svojega razvoja. Intenzivne razprave o Zakonu o združenem delu, ki so trajale več kot polovico leta, temeljite analize samoupravnih odnosov v TOZD in v celotni DO, so privedle do odločitev delavcev v Mercatorju, ki pomenijo bistveno vsebinske spremembe in nove odnose.

Ceprav s 1. 1. 1977 formalno pravno gledano še ne bomo organizirani kot SOZD, bomo vendarle od tega dne dalje poslovali vsebinsko že po novih načelih, ki smo jih zapisali v osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD »MERCATOR«.

Za največje spremembe so se že odločili delavci v 10 TOZD širšega ljubljanskega bazena, ki so se združili v 3 nove maloprodajne TOZD: Dolomiti, Golovec in Grmada in proizvajalci Panonije iz Ptuja, ki na novo ustanavljajo tri TOZD. Zdaj pa se pridružuje Mercatorju vrsta novih DO s področja kmetijstva, zunanje trgovine, trgovine in gostinstva. Izgleda, da bo nova organizacija SOZD »MERCATOR« imela 21 DO s skupno 50 TOZD in s številom zaposlenih preko 8000 delavcev.

Mnoge organizacije so medtem že izvedle referendum, na katerih so se delavci odločili za združevanje dela in sredstev v SOZD »MERCATOR«, nekatere bodo to opravile še do konca letošnjega leta, nekatere pa v začetku prihodnjega leta.

Ni toliko pomembno, da bo celotni dohodek vseh organizacij, ki bodo sestavljale bodočo SOZD »MERCATOR«, v letu 1977 presegel 8 milijard dinarjev, prav tako ni toliko pomembno, da bo mreža maloprodajnih podlovnih enot presegla število 800, mnogo pomembnejše, je da s snovanjem samoupravnega sporazuma na načelih, ki so zapisana v Zakonu o združenem delu, oblikujemo vsi skupaj nove, kvalitetnejše samoupravne in dohodkovne odnose, ki morajo zagotoviti boljši položaj vsakega delavca, ne glede na to, v kateri DO ali TOZD dela, tako glede njegovih pravic, življenjskega standarda, možnost za razvoj in vsega tistega, kar imenujemo večjo socialno varnost delavca združenega z delom in sredstvi drugih delavcev.

Odgovornost vseh tistih, ki so že delali v Mercatorju, je do vseh tistih, ki na novo prihajajo, še posebej velika. Upravičiti moramo zaupanje, dokazati moramo našo pripravljenost in sposobnost za boljše delo, boljše poslovanje in hitrejši napredek.

Skupna in koordinirana komercialna politika, skupne finance v temeljni banki, skupen plan in razvoj in na njegovi osnovi skupno združevanje sredstev, so najpomembnejše kvalitete, na katerih se bo preizkušala sposobnost vseh članov nove SOZD in njihova pripravljenost, da svoje interese združujejo in koordinirajo z interesi ostalih delavcev v drugih organizacijskih enotah.

Pozdravljamo odločitve delavcev v Zarji Ormož, Preskrbi Krško, Splošnem trgovskem podjetju Hrastnik, Sadje-zelenjava Ljubljana, Hotelu Turist Sremič Krško, Gostinskem podjetju Jelka Hrastnik, Gostinskem podjetju Idrija, ki so se že odločili za članstvo v SOZD »MERCATOR«, pozdravljamo podobne odločitve, ki so v teh dneh v teku tudi med delavci in kmeti v Kmetijskem kombinatu Krško — Sevnica, v zunanje — trgovinskih organizacijah Slovenija-sadje Ljubljana, in Contal Ljubljana, ter v obrtnem podjetju Konditor Ljubljana. Sledili pa bodo referendumi še v nekaterih drugih organizacijah, s katerimi smo prav tako v razgovorih npr. Gostinsko podjetje Vič Ljubljana, Gostinsko podjetje Ilirija Ljubljana in še nekateri drugi.

Zastavili smo si delovni cilj, da nekako do marca leta 1977 končamo razpravo o novem samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD. Do tedaj bodo morale biti konstituirane tudi nove DO in sklenjeni samoupravni sporazumi o združitvi delavcev TOZD ter DO. V tem času nastaja tudi vrsta problemov v zvezi s tekočim poslovanjem, kar bo vse zahtevalo zelo velike napore in zelo veliko prizadevanja, da se čim prej uteče nov način dela in novi odnosi. Vsega tega ne bomo zmogli, če vsakdo na svojem delovnem mestu ne bo odgovorno zastavil svojega dela, zlasti z mnogo usklajevanja, še posebej na tistih področjih, kjer gre za prepletanje poslov, stične točke in tudi različne kratkoročne interese; še posebej je to usklajevanje potrebno za delavce v komercialnih službah, v finančnih službah in splošnih službah, kajti integracija po svoji vsebini ne nastane z dnem, ko je izglasovana, pač pa z vztrajnim skupnim delom mesecev in let, ki so pred nami.

Naj nam bo torej leto 1977, ki prihaja, srečno in uspešno za nas vse in za vsakogar posebej.

MIRAN GOSLAR

**SREČNO
IN
USPEŠNO 1977. LETO!**

sindikati, spoznali smo zakon in se do njega opredeljevali in analizirali smo samoupravne razmere v delovni organizaciji; vse TOZD so opravile analizo: Ze od vsega začetka smo se zavestno odločili za nove samoupravne dohodkovne odnose in temu ustrezno novo organiziranost. Pri tem so bile družbenopolitične organizacije trdno odločene, da moramo doseči v razmerah in organiziranosti kakovostne spremembe. Zato so uspehi tu.

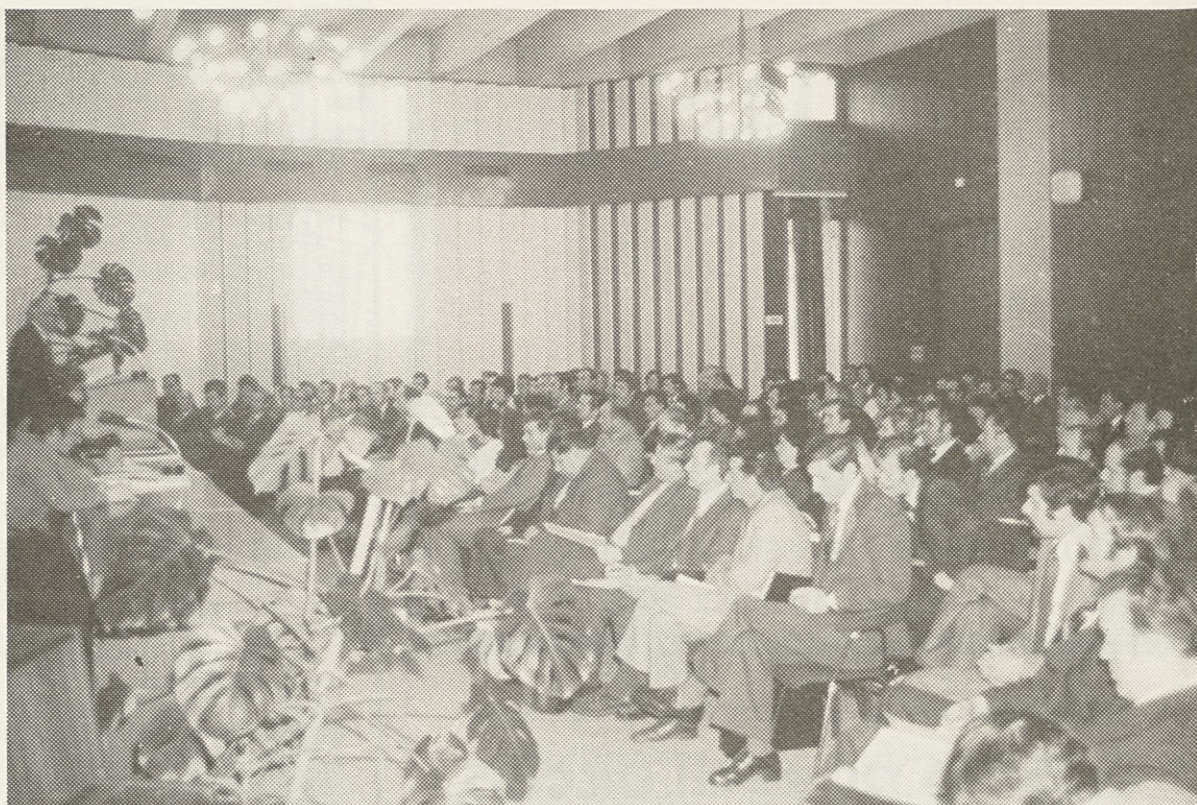
»To naše uspešno leto je zorelo že dlje časa,« je ugotovil sekretar sveta zveze komunistov v Mercatorju, Franc Škof. »Če se ne bi družbenopolitične organizacije morale že poprej spoprijemati z nekaterimi perečimi nalogami, bi bile slabše pripravljene za to in za vse druge naloge, ki nam jih nalagata ustava in iz nje izpeljan zakon o združenem delu.

Vedeti moramo, da smo se že veliko prej lotili zahtevnih kadrovskih vprašanj, da smo bili dokaj uspešni v stabilizacijskih prizadevanjih, da smo vsaj začetne uspehe dosegli v poenotenju sistema delitve osebnih dohodkov, sprejeli smo srednjeročni plan razvoja z investicijami, opravili smo volitve v organe družbenopolitičnih organizacij. V vseh teh nalogah smo družbenopolitične organizacije pomembno sodelovale in si nabrle dragocene izkušnje.

Tako smo tudi tokrat znali spodbuditi akcijo in jo voditi preko vseh njenih obdobij do zaključka. Za obliko skupno zasnovanih nalog in dogovorov smo uporabili politični aktiv v najširši sestavi, saj so se ga poleg funkcionarjev družbenopolitičnih organizacij udeleževali tudi delegati samoupravnih organov in vodilni delavci. Kot smo že danes ugotovili je bil osnovni poudarek naše politične akcije, s pomočjo in močjo zakona spreminjati naše notranje razmere. Ta naloga pa ni bila niti najmanj preprosta, ni se je dalo opraviti na hitro. Zato smo morali usposobiti čimširši krog delavcev, nosilcev razmer v TOZD in hkrati nosilcev nove smeri razvoja Mercatorja. Toda ljudje smo ljudje, nekateri so to nalogo opravili z dvojno mero, ponekod pa se je zaradi slabih, predvsem neprepričljivih informacij bilo potrebno vračati v »močnejših« skupinah političnih aktivistov in zadeve vnovič pojasnjevati za kakšne družbenoekonomske odnose smo v Mercatorju in kakšno samoupravno organizacijo moramo uresničiti.

Mislim, da je največji uspeh družbenopolitičnih organizacij na čelu z Zvezo komunistov v tem, da se niso zapirale v okvire svojih osnovnih organizacij oziroma v krog njihovih izvršno političnih organov, ampak da so delovale zvečine množično, pomeni, da so v aktivnosti pritegovale kar se da največ delavcev. Tam, kjer družbenopolitične organizacije in pa seveda samoupravni organi niso opravili dobro dogovorjenih nalog, tam tudi v njihovih političnih in samoupravnih okoljih niso bili dovolj aktivni, tam so tudi uspehi manjši.

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi so imeli

Eno izmed zasedanj političnega aktiva Mercator v dvorani skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik

ponekod težko delo, uspehi so prihajali počasi.

»Nekateri posamezniki ali skupine so se težko sprijaznili s predlogi o novi organiziranosti Mercatorja,« je dejala predsednica skupnega delavskega sveta Slavka Damjanovič. »Težko je bilo, ko so nekateri videli samo sebe, branili svoj sedanj položaj, medtem ko se jim je zdelo vse, kar je novo tveganje. No, in prav družbenopolitične organizacije, zlasti zveza komunistov in sindikati so morale biti še posebno v teh primerih izredno dejavne in tudi dosledne.«

Ni dvoma, družbenopolitične organizacije, posebno sindikati in

zveza komunistov sta v teh zahtevnih nalogah preizkusila svojo vlogo in učinkovitost. In v tem sta si nabrala veliko izkušenj. Kako delovati dalje, kajti kot smo v pogovoru ugotavljali pred nami niso nič manj težke naloge, kot so bile te v minulem obdobju.

»Sindikati v osnovnih organizacijah, v TOZD se še niso v novi vlogi in nalogah prav znašli,« je ugotovila tovarišica Suzana Modrijan. »Na ravni konference osnovnih organizacij, ki je kot vemo delegatsko sestavljena, smo bili bolj uspešni tudi v razpravi o osnutku zakona o združenem delu. Vendar je naloga konference, da se dogovarjamo o enotno

zastavljenih prednostnih nalogah in usklajujemo dejavnosti osnovnih organizacij sindikata. V osnovnih organizacijah je potrebno programirano delovati na vseh tistih vprašanjih, ki so pomembna za razvoj samoupravljanja in delavčev položaj. To pa so na primer delegatski sistem, delo z delegati, informiranje, izobraževanje in uposabljanje za samoupravljanje itd. Želim naglasiti, da je izkušnja s političnimi aktivisti dobra in jo je potrebno tudi v prihodnje negovati, toda hkrati bo potrebno tudi bolj porazdeliti in prevzeti naloge, vsaka posamezna politična organizacija, tako kot nam jih nalagata ustava in zakon o združenem delu. Torej ne vsi, vse.«

Udeleženci pogovora v našem uredništvu

Delegatski odnosi še vedno na slepem tiru

Najbrže je eden izmed osnovnih kriterijev za učinkovito delovanje subjektivnih sil in razvitost samoupravnih odnosov, množično aktivno sodelovanje delavcev v celotnem procesu samoupravnega odločanja. Torej, kakšni so naši zbori delovnih ljudi, seje delegatsko sestavljenih samoupravnih organov?

Tovarišica Damjanovičeva pravi, da so razprave na zborih TOZD še preveč preveč načelne. Zakaj?

»Na množičnem sestanku se ljudje neradi oglašajo, niso sproščeni. V manjših skupinah, kjer se med seboj poznamo je lažje. To sem opazila v lastnem kolektivu, kjer nas je 45. Naši delegati v delavskem svetu in v političnih organizacijah lažje opravijo svojo delegatsko nalogo, ker je v manjši skupini zanimanje za vsako stvar večje, bolj se lahko razložijo posamezne zadeve, lažje se vpraša, bolj sproščeno se pove lastno mnenje. Torej v delovanju vsake samoupravne organizacije moramo posebej pomisliti na delo v skupinah.«

Vprašanje zase je delovanje delegatov.

To ne teče niti v osrednjih organih upravljanja, na primer v skupnem delavskem svetu niti v TOZD. »Pri nas smo že večkrat, tudi na nedavnem zboru, kritizirali delo delegatov in delo z delegati,« je povedala Minčič Gaspari, namestnica predsednika delavskega sveta TOZD Emona.

»Kako se naj delegat posvetuje s svojo delegatsko bazo, ko pa dobi dostikrat vabilo za sejo dan pred njo, brez ustreznega gradiva in brez obrazložitve. Osnovni problem je v neustreznosti in nepravočasni obveščeniosti.«

Kakor kje?! Za skupni delavski svet in druge osrednje samoupravne organe to ne velja, ugotavljamo po vrsti. Tajništvo samoupravnih organov skrbi pravočasno za dobro pripravljena gradiva, za dobre, jasne informacije, za pregled opravljenih sklepov, vabila prihajajo pravočasno. In vendar prihajajo delegati na seje skupnega delavskega sveta nepripravljeni, brez izoblikovanega mnenja svoje TOZD, dostikrat tudi brez lastnega mnenja. Zato se bojijo odločati o tako pomembnih stvareh, kot prihajajo v odločitev skupnemu delavskemu svetu. Nujno bi se moral sestati pred zasedanjem skupnega delavskega sveta delavski svet TOZD.

Krog je torej spet sklenjen. Nujno je potrebno v vsaki TOZD usposobiti strokovno službo, ki bo poskrbela pravočasno za vso ustrezno gradivo za seje samoupravnih organov. In kot sta razložila tovariša Marjan Pogačnik in Vasja Butina predvideva v svoji sistemizaciji vsaka nova TOZD tajnika samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij. Torej, to je že samo po sebi obet za drugačno delo delegatov.

Obveščati pravočasno, kratko, jasno

Odstraniti je potrebno vse ovire, da bodo delavci lahko odločali.

»Danes delavci odklanjajo slabo pripravljene sestanke, načelno govoričenje in v takih primerih ne sodelujejo,« pravi tovariš Ivan Majerle, namestnik predsednika skupnega izvršilnega odbora.

»Stvari je potrebno povedati jasno, na kratko, vsebinsko. Zato pogrešam bolj pogosto interna obvestila, ki bi morala opraviti to nalogo, pa tudi posebne številke časopisa Mercator bi morale iziti v večji nakladi, da bi prišle hkrati v več rok.«

Pripombe na obveščanje imajo tudi v TOZD Grosist.

»Preveč učeno pišejo nasploh sredstva obveščanja,« ugotavlja sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov TOZD Grosist Polde Mandič. »V naših Mercatorjevih informacijah bi morali pisati bolj konkretno, preprosto, brez tujk, brez odstotkov, ampak vrednosti izraziti v številkah. Pri nas smo na sestankih osnovne organizacije Zveze komunistov tudi o tem razpravljali in od tod pripovedujem te pripombe na obveščanje. Pri nas se člani Zveze komunistov zavedamo svoje odgovornosti za dober potek vseh nalog, ki smo jih sprejeli in uresničevali po skupnih dogovorih na ravni podjetja in TOZD, tako glede nove samoupravne organizacije in nove vsebine samoupravnih odnosov, kot glede stabilizacijskih prizadevanj, posojila za ceste, pomoči prizadetim krajem po potresu in ne nazadnje aktivnega delovanja komunistov v TOZD in krajevni skupnosti. Za take naloge pa se je seveda potrebno kar naprej usposabljanje in daljšati vrste članov Zveze komunistov. Za oboje smo pri nas dobro poskrbeli: v osnovni organizaciji Zveze komunistov

uresničujemo program idejnopoličnega usposabljanja, skrbimo za stalno evidentiranje in po takih prizadevanjih smo v zadnjem obdobju sprejeli 10 novih članov Zveze komunistov.

Seveda pa je v našem delu še vrsta vrzeli, slabih učinkov; ena med njimi je prav gotovo prešibek vpliv na organiziranost in vsebinsko delovanje mladih.«

Kje so mladi?

Hočeš, nočeš smo si morali v pogovoru priznati, da pri organiziranju mladih družbenopolitične organizacije niti na ravni podjetja niti v večini TOZD niso bile uspešne. Vzrokov za neaktivnost mladih je lahko zelo veliko, med njimi je najtehtnejši tisti, da se mladina vozi na delo ali v uk z vseh koncev. Toda tudi zategadelj ni mogoče pristajati, niti v sindikatu niti v Zvezi komunistov, niti v samoupravi na to, da mladi, ki sestavljajo po približnih podatkih tretjino Mercatorjevega kolektiva živijo svoje, politično neorganizirano življenje in da je njihovo sodelovanje v samoupravnem procesu prešibko. To ostaja torej kot neuresničena naloga, ki pa se je bo potrebno lotiti s pravega konca tako, da ob letu ne bomo spet, kot že več let doslej, vnovič ugotavljali — te naloge pač nismo opravili.

Prihodnje leto nič lažje in nič manj odgovorno

Pravzaprav je nalog, ki nam ostajajo za prihodnje leto veliko. Prav nič lažje ne bodo, kot že opravljene, le, da imamo zdaj nekaj česar v taki meri pred letm nismo imeli:

»Samozavest, da smo sposobni

opraviti še tako težko in zahtevno nalogo, saj imamo družbenopolitične organizacije za seboj dobro šolo, znamo povedi akcijo in jo tudi uresničiti,« je ugotovil Franc Škof. »Seveda je mogoče pri tem biti toliko bolj uspešen, če se v družbenopolitično akcijo vključijo vodstvo in strokovne službe, če imamo vodstvo koncept razvoja, če misli na prihodnost organizacije in njenega kolektiva. In tako vodstvo in strokovne službe imamo. Ob taki priložnosti, kot je ocena enoletnega dela in ko ocenjujemo enoletno delo in uspešnost v Mercatorju je potrebno tudi to ugotoviti in povedati. To vpliva zaupanje v kolektiv. Zato so akcije čedalje bolj zadeva vse več delavcev.«

Naš razgovor pa se je moral izteči. Mnogo bi si še imeli povedati, vendar smo se dogovorili, da bomo poslej v takem in podobnem sestavu bolj pogosto pripravili v uredništvu pomenek o neki zaokroženi temi.

Za naslednjic se nam je tema ponudila kar sama po sebi, kajti tovariša Marjan Pogačnik in Vasja Butina sta razložila zamisel, ki jo vodstva družbenopolitičnih organizacij že proučujejo, o novi organiziranosti družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, kot jo narekuje nova samoupravna organiziranost Mercatorja. Za to novo organizacijo je značilno, da bodo vse politične organizacije organizirane na vseh treh ravneh samoupravne organiziranosti — v TOZD, delovni organizaciji in sestavljeni organizaciji združenega dela, torej tam, kjer bodo na delegatskih odnosih odločali delavci v novih dohodkovnih povezavah Mercatorja.

Organiziranost skupnih služb v SOZD Mercator

Marsikomu je bilo jasno, da bodo morale doživeti sedanje skupne službe v Mercatorju družbeno ekonomsko transformacijo, tako kot povsod v drugih DO. Bili smo pred vprašanjem: kako organizirati skupne službe iz teoretičnega in praktičnega vidika?

I. Dosedanja delovna skupnost v DO Mercator

Sedanja delovna skupnost v podjetju Mercator je organizirana v smislu določil samoupravnega sporazuma o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v delovni skupnosti podjetja (DSP) Mercator. V omenjenem sporazumu so okvirna določila organizacije DSP, podan je pregled delovnih mest, naveden je opis delovnih mest ter predvidene zahteve in pogoji za zasedbo delovnih mest in jih mora kandidat izpolnjevati, da si lahko pridobi lastnost delavca v združenem delu DSP, oziroma je lahko razporejen na delovno mesto.

V okviru DSP je organiziranih 10 sektorjev. Število sektorjev in njihova organizacija je bila pogojena s smotri poslovanja DO, ki so nare-

kovali prožno prilagajanje organizacije DSP poslovanju podjetja Mercator.

Tako imamo danes naslednje sektorje:

1. Komercialni sektor
2. Sektor maloprodaje in gostinstva
3. Razvojno planski sektor
4. Finančni sektor
5. Knjigovodski sektor

1 TOZD prispeva po stopnji	3,35 %
1 TOZD prispeva po stopnji	1,08 %
9 TOZD prispeva po stopnji	1,06 %
1 TOZD prispeva po stopnji	0,91 %
4 TOZD prispeva po stopnji	0,41 %
2 TOZD prispeva po stopnji	0,26 %
11 TOZD prispeva po stopnji	0,23 %

Sektor za zunanjo trgovino je izpuščen pri financiranju iz prispevka in se sam financira. Od predvidenih 265 delovnih mest v planu za leto 1976 je v začetku leta bilo zasedeno 220 delovnih mest, planirani stroški pa znašajo 32,889.956 dinarjev.

6. Center za elektronsko obdelavo podatkov
7. Pravni sektor
8. Kadrovski in splošni sektor
9. Zunanje trgovinski sektor
10. Sektor ekonomske propagande in informativne službe

Vsi sektorji so enakopravni, financirajo pa se iz prispevkov TOZD po stopnji od realizacije. Tako med 29 TOZD:

II. Delovna skupnost v SOZD Mercator

a) delovna skupnost in naloge skupnega pomena

Organizacijo delovne skupnosti v SOZD pogojujejo posebne specifičnosti, in sicer dejavnosti skupnega pomena za vse DO v SOZD. Dru-

gače povedano, značilnost organizacije izhaja iz obsega dogovorjenih skupnih interesov in ciljev.

Cilji združevanja delavcev TOZD oziroma delovnih organizacij Mercator so opredeljeni v členu 8 Predloga samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator. Bese-dilo člena 9 tega sporazuma pa vsebuje zagotovila za uresničevanje predvidenih ciljev. Glede na tako dogovorjen obseg skupnih interesov in ciljev, Delovna skupnost opravlja naslednja dela skupnega pomena:

1. razvoj in planiranje
2. analitska služba
3. mehanografska obdelava podatkov
4. knjigovodstvo za potrebe SOZD

5. komercialni posli za skupne nabave, koordinacija prodaje in skupna reklama

6. reševanje skupnih kadrovskih zadev in vprašanj

7. reševanje pravnih vprašanj za skupno zastopanje

8. splošne zadeve in služba samoupravljanja ter informiranje.

b) konkretna organizacija delovne skupnosti

Za opravljanje vseh del skupnega pomena pa se predvideva naslednja konkretna organizacija delovne skupnosti v SOZD Mercator:

1. temeljna banka
2. sektor knjigovodstva za potrebe SOZD
4. komercialni sektor
5. razvojno planski sektor in
6. splošni sektor.

Na ta način je delovna skupnost organizirana v obliki sektorjev (v smislu člena 72 Predloga sporazuma), vključuje pa se še služba generalne direkcije (tajništvo, svetniki) ter individualni poslovodni organ (generalni direktor in namestnik generalnega direktorja).

S tako interno organizacijo rešujemo razne dileme, ki smo jih v preteklosti poznali, na primer:

- mesto delovne skupnosti v samoupravnih organizacijah
- vloga delovne skupnosti v organizaciji (pogosto precenjevanje oziroma povzdigovanje vloge nad interese delavcev v organizaciji)
- neprecizirano organiziranje
- nedefiniran način ugotavljanja dohodka delovne skupnosti itd.

c) značilnosti organizacije delovne skupnosti

Predvidena organizacija ima naslednje značilnosti:

Prvič, organizirana je ena delovna skupnost, ki se iz vidika načina oblikovanja njenega dohodka lahko razdeli v tri dele:

1. temeljna banka
2. sektor elektronske obdelave podatkov
3. komercialna služba
4. čiste skupne službe
- sektor knjigovodstva
- razvojnoplanski sektor
- splošni sektor
- služba generalne direkcije

Drugič, način oblikovanja dohodka za delovno skupnost je naslednji:

1. temeljna banka krije svoje stroške iz prispevka od dohodka TOZD oziroma DO glede na obseg

in vrsto storitev za TOZD oziroma udeležence samoupravnega sporazuma (sistem samofinanciranja)

2. sektor elektronske obdelave podatkov ima dva vira dohodka:

a) prispevek iz dohodka TOZD po dogovorjeni stopnji od bruto OD za študije in razvoj službe (delno proračunsko vzdrževanje)

b) prispevek iz dohodka TOZD oziroma DO glede na obseg in število opravljenih storitev za posamezno udeleženko (samofinanciranje).

3. komercialni sektor krije svoje izdatke — se vzdržuje iz lastnega dohodka, ki ga oblikuje iz super rabata od dobaviteljev za izdobeve preko letnih pogodb. Ta sektor ima vse pogoje, da med letom vpelje še nagrajevanje svojih delavcev po učinku.

4. za čiste skupne službe pa se določi prispevek na podlagi izplačanih bruto osebnih dohodkov tako, da se vsako leto na podlagi delovnega programa skupnih služb s skupnim planom sestavljene organizacije določi enotna stopnja za izračun prispevka posamezne udeleženke sporazuma.

Glede na to drugo značilnost lahko sklepamo, da odnose med delovno skupnostjo na eni strani in podpisnicami sporazuma na drugi, lahko ocenjujemo najmanj iz treh vidikov:

- iz ekonomskega vidika
- iz vidika organizacije poslovanja
- iz dohodkovnega vidika.

Medsebojne odnose pri uresničevanju skupnih ciljev in interesa delavcev, ki opravljajo skupna strokovna dela v delovni skupnosti, ter delavcev združenih temeljnih organizacij v okviru sestavljene organizacije, ureja samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev delovne skupnosti sestavljene organizacije Mercator z ostalimi delavci v temeljnih organizacijah v okviru sestavljene organizacije.

Tretjič, definiran je pravni položaj delovne skupnosti:

Delovna skupnost je skupna organizacija združenih DO v SOZD. Sredstva za delo, s katerimi delavci delajo v delovni skupnosti so sredstva, s katerimi upravljajo delovne organizacije. V pravnem prometu s tretjimi osebami opravlja delovna skupnost svoje naloge pod imenom SOZD Mercator, v imenu te forme in za račun DO, združenih v SOZD Mercator.

Četrtič, definiran je samoupravni položaj delovne skupnosti. Ta se ustanovi s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD Mercator.

Delavci v delovni skupnosti imajo vse samoupravne pravice. Praktično to pomeni, da imajo lastne samoupravne akte, samoupravne organe, delegate v skupnih organih upravljanja in skupaj z drugimi delegati odločajo o vseh zadevah do oblikovanja svoje bilance stanja in uspeha. Delovna skupnost bo stimulirana za čimboljše gospodarjenje z zaupanimi družbenimi sredstvi.

Delovna skupnost bo imela vodjo delovne skupnosti. Postavlja se le dilema ali je »vodja delovne skup-

nosti« samostojno delovno mesto, ali se lahko kot funkcija oziroma obveznost dodeli delavcu na nekem drugem delovnem mestu, kateri opravlja svoje redne posle na svojem delovnem mestu in je hkrati imenovan na delavskem svetu za vodjo delovne skupnosti.

Odgovor bomo dobili pri praktični realizaciji samoupravne organiziranosti SOZD Mercator in bo praksa verjetno narekovala konkretno rešitev. Vsekakor pa to nereseno vprašanje ne ovira rednega dela delovne skupnosti.

d) organizacija posameznega sektorja in število zaposlenih

— Temeljna banka

Ima svoje lastne organe samoupravljanja: skupščino ter poslovni odbor po delegatskem principu. Organizirana je v naslednje nižje organizacijske enote:

- služba sredstev
- služba plačilnega prometa
- služba knjigovodstva
- služba hranilnih vlog

Temeljna banka ima direktorja, pomočnika ter tajništvo. Predvideno je skupaj zaposlenih 20.

— Sektor elektronske obdelave podatkov

Sektor je organiziran glede na podatke, ki jih obdeluje in se predvideva:

- oddelek za materialno poslovanje
- oddelek za finančno knjigovodstvo
- oddelek za kadrovske evidenco
- služba obdelave.

Sektor ima direktorja, pomočnika, organizatorja, sistemkega pro-

gramerja in tajništvo. Predvideno je skupaj zaposlenih 34.

— Sektor knjigovodstva

Sektor ima knjigovodstvo za SOZD. Predvideno je skupaj zaposlenih 11.

— Komercialni sektor

Sektor je organiziran glede na ustaljeno razvrstitev blaga v blagovne skupine in ima naslednje nižje organizacijske enote:

- oddelek za živila (vodi ga pomočnik direktorja sektorja)
- oddelek za neživila (vodi ga pomočnik direktorja sektorja)
- oddelek za koordinacijo prodaje
- oddelek za komercialne analize
- oddelek za ekonomsko propagando

Sektor vodi direktor. Ima predstavnštvo v Beogradu in tajništvo. Predvideno je skupaj zaposlenih 26.

— Razvojno planski sektor

Sektor je organiziran glede na specifičnost svojih nalog in ima naslednje nižje organizacijske enote:

- razvojno investicijski oddelek
- plansko analitski oddelek in
- statistika.

Sektor vodi direktor in ima pomočnika in tajništvo. Predvideno je skupaj zaposlenih 13.

— Splošni sektor

Ta sektor ima naslednje nižje organizacijske enote:

- pravna služba
- kadrovska služba
- informacijski center
- splošne službe.

Organizacija tega sektorja se močno približuje modelu organizacije sodobnega sektorja, skrbi pa za naloge naslednjih področij:

Konstituiranje novih TOZD

Reorganizacija ljubljanske maloprodaje

Pred kratkim smo opravili reorganizacijo TOZD ljubljanske maloprodaje. Na tem področju smo konstituirali le tri TOZD in sicer TOZD **Dolomiti**, katere sedež je na Tržaški 37, TOZD **Golovec**, ki bo imel poslovne prostore na Mesarski 6 in TOZD **Grmada** s sedežem na Vojkovi 45.

Konstituirani so že bili tudi delavski sveti in imenovani vršilci dolžnosti direktorja TOZD in vodilnih delavcev. Ti so:

TOZD Dolomiti

predsednik delavskega sveta
v.d. direktor
v.d. pomočnik direktorja
v.d. vodja splošne in kadrovske službe

Janez Dobrovoljc
Ludvik Čampa
Jože Starič
Martina Žugelj

TOZD Golovec

predsednik delavskega sveta
v.d. direktor
v.d. pomočnik direktorja
v.d. vodja splošne in kadrovske službe

Jurij Vuk
Franc Stojan
Jože Knavs
Zora Škoda

TOZD Grmada

predsednik delavskega sveta
v.d. direktor
v.d. pomočnik direktorja
v.d. vodja splošne in kadrovske službe

Rezka Rijavec
Jože Renar
Peter Mohar
Angelca Belič

- organizacija združenega dela
- medsebojna delovna razmerja
- izobraževanje
- zdravstveno stanje
- socialno varstvo
- družbeni standard
- rekreacija in kultura
- informiranje in komuniciranje
- delo z organi samoupravljanja in DPO
- splošni ljudski odpor, civilna

zaščita in družbena samozaščita

- splošne funkcije.

Te naloge so, kot je rečeno, takrat ko so skupnega pomena, kajti enake ali podobne so že v pristojnosti DO oziroma TOZD. Sektor vodi direktor sektorja. Delovna mesta bi bila sukcesivno zasedena in je predvideno število zaposlenih 39.

— Služba generalne direkcije

K tej službi se prištevajo delovna mesta:

- svetnik — teh je pet glede na panoge: kmetijstvo, notranja trgovina, zunanja trgovina, gostinstvo ter specializacije: organizacijsko pravne zadeve;
- tajništvo
- individualni poslovodni organ in namestnik.

Predvideno je skupaj zaposlenih 11.

Tako predvidena organizacija delovne skupnosti odgovarja sedanjemu številu DO oziroma TOZD v sestavljeni organizaciji Mercator in bo tudi kot standardna služba zadostila potrebam razširjene sestavljene organizacije Mercator z novimi DO, ki se bodo združile v sestavljeno organizacijo Mercator v procesu nadaljnjih integracijskih gibanj in formiranju poslovnih skupnosti.

VUKADIN NEDELJKOVIĆ

Organiziranost družbenopolitičnih organizacij v delovnih organizacijah in SOZD Mercator

Člani sekretariata sveta Zveze komunistov Mercator so na enajsti seji dne 19.11. 1976 obravnavali organiziranost Zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij v novi SOZD Mercator.

Sekretar sveta Zveze komunistov tovariš Franc Škof je uvodoma poudaril, da moramo vzporedno z organiziranjem združenega dela in samoupravljanja v novi SOZD Mercator postavljati tudi trdne temelje za uspešno delovanje in vključevanje družbenopolitičnih organizacij v družbeno-ekonomske, politične in druge aktivnosti. Nedvomno smo v zadnjih letih uspeli izredno oživeti delo in sam vpliv družbenopolitičnih organizacij in njihovih organov, tako v TOZD kot v podjetju. V vsaki TOZD deluje osnovna organizacija sindikata in razen v nekaterih tudi osnovna organizacija Zveze komunistov in osnovna organizacija Zveze socialistične mladine, ki se nato povezujejo v konferenco osnovne organizacije sindikata, svet Zveze komunistov in koordinacijsko konferenco mladih delavcev. Pri samem organiziranju družbenopolitičnih organizacij v razmerah nove SOZD Mercator moramo upoštevati predvsem naslednje:

— statutarne določbe o organiziranju in delovanju posamezne DPO;

— posebnosti bodoče organiziranosti Mercatorja in

— dosedanje izkušnje.

Težišče dela mora biti v osnovnih organizacijah.

Člani sekretariata so sprejeli predlog za organiziranost Zveze komunistov in predlog izhodišč za organiziranost drugih družbenopolitičnih organizacij v SOZD Mercator, iz katerega povzemamo najpomembnejša izhodišča.

I. Organiziranost ZK

1. Temeljna organizacija združenega dela — OOKZ

— praviloma ena TOZD — ena OOKZ

— izjemoma več TOZD — ena OOKZ (če imajo TOZD premalo članov ZK za lastno OOKZ, so na območju ene občine ter so združene v isto DO n.pr. TOZD Kavarna-bar Nebotičnik in TOZD Kavarna Evropa, TOZD TMI in TOZD Hladilnica)

— izjemoma ena TOZD, ena

OOKZ — več stalnih aktivov ZK (če ima TOZD premalo članov ZK za več OOKZ, so poslovne enote TOZD v več občinah in bolj oddaljene, n.pr. TOZD Dolomiti, TOZD Golovec, TOZD Grmada).

2. Enovita delovna organizacija — OOKZ n.pr. DO Emba, DO Potrošnik-Izbira itd.

3. Delovne skupnosti delovnih organizacij (z več TOZD) in delovna skupnost sestavljene organizacije združenega dela — OOKZ n.pr. DS DO Rožnik, DS DO Panonija, DS SOZD Mercator itd.

4. Delovne organizacije z več TOZD — svet ZK DO

— svet ZK se mora ustanoviti obvezno v tistih DO, ki ima temeljne organizacije in s tem tudi OOKZ na območju več občin

— konferenca ZK se lahko ustanovi le v primeru, če ima DO temeljne organizacije in s tem tudi OOKZ na območju ene občine

— svet ZK predstavlja najvišji organ ZK v DO

— sestavljajo ga člani, ki jih izvolijo OOKZ TOZD oziroma stalni aktiv ZK TOZD in delovnih skupnosti

— merila in ključ za izvolitev članov sveta ZK, kakor tudi podrobnejša ureditev ustanavljanja, organiziranja in delovanja sveta ZK, se določi s posebnim statutarnim sklepom

— svet ZK sprejme svoj poslovnik o delu

5. Sestavljena organizacija združenega dela Mercator — svet ZK SOZD

— svet ZK SOZD Mercator predstavlja najvišji organ ZK v SOZD Mercator

— sestavljajo ga člani, ki jih izvolijo OOKZ TOZD, oziroma stalni aktiv ZK TOZD in OOKZ enovitih DO

— za organiziranost sveta ZK TOZD Mercator veljajo enaka načela, kot za svet ZK DO.

II. Organiziranost Zveze sindikatov — izhodišča

1. Temeljna organizacija združenega dela, delovne skupnosti in enovite delovne organizacije — OSS — praviloma ena TOZD (delovna skupnost oziroma enovita DO) — ena OOS

— izjemoma ena TOZD (delovna skupnost oziroma enovita DO) — več OOS (če ima TOZD

večje število članov ZS in so poslovne enote TOZD v eni občini)

2. Delovne organizacije z več TOZD — konferenca OOS DO

3. Sestavljena organizacija združenega dela Mercator — konferenca OOS SOZD Mercator oziroma koordinacijski odbor OOS SOZD Mercator.

III. Organiziranost Zveze socialistične mladine — izhodišča

1. Temeljna organizacija združenega dela, delovne skupnosti in enovite delovne organizacije — OOSMS

2. Delovne organizacije z več TOZD — koordinacijska konferenca mladih delavcev DO

3. Sestavljena organizacija združenega dela Mercator — koordinacijska konferenca mladih delavcev SOZD Mercator

IV. Organiziranost Zveze rezervnih vojaških starešin

1. Temeljna organizacija združenega dela, delovne skupnosti in enovite delovne organizacije — stalen aktiv ZRVS

Praznovanje v TOZD Grmada

Državna odlikovanja in zlate značke najboljšim

Pred štirinajstimi dnevi se je sestal celoten kolektiv TOZD Grmada. Zbrali so se zato, da bi se še enkrat videli skupaj v dosednji zasedbi, kajti z novo samoupravno organiziranostjo se bo sestav kolektiva nekoliko spremenil. Ob tej priložnosti pa so proslavili tudi delovne jubileje vseh tistih, ki so letos v TOZD 10, 15, in 20 let.

Posebno svečan pečat pa je dala temu srečanju podelitev državnih odlikovanj najzaslužnejšim delavcem, ki so pokazali največjo mero delovnega elana, samoupravljalških in družbenopolitičnih kvalitet.

Nekaj delavcev pa je za vestno delo, bodisi na delovnem mestu ali pri delu v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, prejelo zlate značke Mercatorja.

Državna odlikovanja, Red dela s srebrnim vencem, so prejeli: Peter Mohar, Slavka Damjanovič, Tončka Habič in Anica Ovca.

Z zlatimi značkami pa so bili nagrajeni: Peter Mohar, Jožica Žuna, Marija Gašperšič, Anica Zorec, Poldka Jale, Helena Gruden, Jože Kastelic, Romana Jakša, Julka Gosar, Ana Červak in Fani Rade.

N. R.

Rezultati devetmesečnega gospodarjenja DO

Devetmesečna analiza pomeni zadnji obračun in opozorilo za odpravljanje pomanjkljivosti pred zaključkom poslovnega leta. Letos so bile dosežene velike spremembe na področju finančnega izkazovanja ter obračunavanja celotnega dohodka in dohodka, v medsebojnih plačilih in v porabi dohodka. Te spremembe so v precejšnji meri vplivale še na poslovne rezultate znane iz obračunov ob polletju, tako, da so primerjave podatkov devetmesečnega obračuna, ki bi jih na kratko prikazali v tej informaciji, s podatki polletnega obračuna ne samo možne, temveč tudi bolj realne od primerjav z istim obdobjem preteklega leta.

V trgovski dejavnosti je rast celotnega dohodka skromna, medtem ko je pri ostalih dejavnostih zabeleženo znižanje zaradi zmanjšane dejavnosti in skrčenja asortimana ter težav pri plasmaju na tržišču. Pri tem moramo upoštevati še neplačano realizacijo, ki pri večini TOZD sicer ne bi bistveno spremenila odstotka rasti, pri nekaterih pa le precej znižuje doseženo realizacijo. Tretjina temeljnih organizacij je plan v tretjem četrtletju preseгла, kar pomeni boljši rezultat kot ob polletju, saj je tedaj dosegla plan približno šestina temeljnih organizacij. Položaj se je izboljšal zaradi počasnega oživljanja povpraševanja, ki je navadno proti koncu leta tudi nekoliko večje.

Poslovni stroški, ki v končni razliki vplivajo na dohodek so tudi porasli v ostalih dejavnostih bolj kot v trgovini. K znižanju poslovnih stroškov bi morale težiti vse temeljne organizacije, vendar pa so znižanje dosegle le redke med njimi. Poleg amortizacije, ki se je povečala predvsem zaradi revalorizacije v preteklem letu, so močno narasli materialni stroški in stroški storitev; dnevnice in terenske dodatke pa so znižale le redke temeljne organizacije.

Dohodek trgovinskih temeljnih organizacij, ki se realizira preko razlike v ceni, se je v primerjavi z enakim razdobjem preteklega leta povečal za 13 %, upoštevajoč pri tem tudi zvišano amortizacijo. To povečanje je daleč nad povprečjem delovne organizacije (8 %), ki ga močno znižuje zmanjšan obseg dejavnosti v proizvodni in storitveni dejavnosti (zmanjšanje dohodka za 16 %). Ob zamrznjenih maržah predstavljajo spremembe v odstotku razlike v ceni spremembe v strukturi prodaje. Ker je večina trgovskih temeljnih organizacij dosegla višji odstotek razlike v ceni kot v istem obdobju preteklega leta, kaže to v največji meri spremembo strukture prodaje v korist neživilskih proizvodov, ker imajo ti proizvodi višjo razliko v ceni.

Poleg poslovnih stroškov predstavljajo tudi zaloge tisto postavko pri kateri se da s pametno in gospodarno politiko vplivati na boljši poslovni uspeh. Na ravni delovne organizacije, predvsem v trgovinskih temeljnih organizacijah so se

zaloge znižale za 9 %, kar je delno posledica stabilizacijskih ukrepov in zmanjševanja prodaje tehničnega in galanterijskega blaga, delno pa imajo svoj vpliv tudi manjše povpraševanje, zakon o zavarovanju plačil in pomanjkanje kvalitetnih virov financiranja obratnih sredstev. Bolj zaradi omenjenega zmanjšanja zalog kot pa zaradi večje prodaje je delovna organizacija v povprečju vezala sredstva v zalogah 38 dni, kar je za 5 dni manj kot v enakem razdobju preteklega poslovnega leta. Vendar pa se zaloge ne smejo zniževati pod obvezno raven, ki je določena z zakonom. V kolikor temeljna organizacija ne dosega te ravni pomeni, da temeljni organizaciji primanjkuje trajnih virov obratnih sredstev za pokritje zalog. Ob polletju je znašal primankljaj 17 % obvezne ravni zalog, ob 9-mesečnem obračunu pa zaradi določenih zveznih olajšav in konverzije kratkoročnih v dolgoročne vire obratnih sredstev le še 3 % in bodo morala biti zagotovljena do konca prihodnjega leta.

Po devetih mesecih poslovanja je delovna organizacija dosegla le 77 % akumulacije, ki je bila dosežena v istem obdobju preteklega leta. Ta odstotek ni realen, ker je precej dohodka rezerviranega v neplačani realizaciji, od akumulacije pa je odšteta tudi izguba. Če ne bi poslovali z izgubo, bi bila letošnja akumulacija nižja od lanske le še za 11 %. Ako pa primerjamo rezultate z dosežki ob polletju pa izkazuje izgubo ob koncu 9-mesečnega poslovanja manj temeljnih organizacij. Te spremembe pa niso nastale zaradi kakšnih posebnih ukrepov na ravni temeljnih organizacij, ampak so v največji meri posledica zakonskih sprememb na področju ugotovljenega dohodka, ki so stopile v veljavo po polletnem obračunu.

Pri nekaterih temeljnih organizacijah pa je poleg že naštetih razlogov za nedoseganje lanskoletne akumulacije potrebno upoštevati kot negativen dejavnik tudi neizpolnjevanje samoupravnih sporazumov o delitvi osebnih dohodkov. Res pa je tudi, da so nekatere TOZD, ki so bolj dvignile osebnih dohodke kot pa je povprečna rast v delovni organizaciji in s tem nekatere od teh tudi presegle dogovorjeno maso osebnih dohodkov, določeno v samoupravnem sporazumu, imele povprečne neto osebnih dohodke v primerjavi z ostalimi temeljnimi organizacijami v preteklih letih precej nižje in so le uskladile raven OD z drugimi. Po drugi strani pa vpliva na velik presežek tudi sam izračun dogovorjene ravni osebnih dohodkov, ki upošteva poleg nizkega letošnjega dohodka tudi lanskoletne rezultate. V povprečju so osebni dohodki narasli za 15 %, zaposlenost pa se je povečala le za 1 %, tako da gre povečanje na račun povečane mase za osebnih dohodke. Le za 1 % nižja stopnja rasti OD na pogojno nekvificiranega delavca, ki so porasli tudi za 1 % pa kaže, da ni prišlo do bistveno

višje kvalifikacijske strukture. Poleg 1 % rasti zaposlenosti prikazujemo še rast proizvodnosti dela, ki kaže na ekonomsko upravičenost večje zaposlenosti. V trgovini je povprečen mesečni promet na zaposlenega narasel v primerjavi z enakim razdobjem preteklega leta za 5 %. Temeljne organizacije, ki kažejo visoko stopnjo proizvodnosti dela, so to dosegle v precejšnji meri z zmanjševanjem števila zaposlenih in ne toliko zaradi večje realizacije, v proizvodni in storitveni dejavnosti pa je povprečni mesečni promet na zaposlenega padel za 1 % zaradi zmanjšane realizacije in še povečane zaposlenosti.

Devetmesečno poslovanje zaključujemo z ugotovitvijo, da so se izgube od polletnega obračuna v veliki meri popravile, rezultati so izkazani bolj stvarno, izboljšala se je finančna likvidnost, obveznosti pa se bolj redno izpolnjujejo. Po drugi strani pa bi bilo potrebno osebne dohodke bolj usklajevati z rastjo proizvodnosti dela in spoštovati samoupravne sporazume o delitvi sredstev za osebnih dohodke, kar bi v končni posledici privedlo tudi do izboljšanja položaja na področju akumulacije pri temeljnih organizacijah kot tudi delovni organizaciji v celoti.

Najvažnejši podatki o 9-mesečnem poslovanju DO Mercator

v 1000 din

Elementi	1.—9. 1975	1.—9. 1976	Indeks
Celotni dohodek	3.495.130	3.625.216	104
Amortizacija	36.140	46.281	128
Porabljena sredstva brez amortizacije	3.137.552	3.225.441	103
Doseženi dohodek	321.437	353.495	110
— pogodbene obveznosti	37.603	42.669	113
— zakonske in samoupravne obveznosti	24.050	29.216	121
— osebni dohodki in prejemki	207.869	251.350	121
— ostanek dohodka	43.596	32.416	74
— izguba zaradi nedoseženega dohodka	—	11.176	—
Povprečne zaloge po prodajni vrednosti	537.871	487.803	91
Kreditni za obratna sredstva	302.889	456.374	151
Obvezna raven trajnih obratnih sredstev	—	342.916	—
od tega manjkajoča trajna obratna sredstva	—	11.459	—
Koeficient obračanja zalog	8,47	9,64	114
Odstotek čiste razlike v ceni	11,37	11,98	105
Akumulacija	88.147	67.520	77
Povprečni mesečni neto OD na delavca	—	—	—
— po opravljenih urah v din	3.149	3.608	115
— na pogojno nekvificiranega delavca v din	1.740	1.990	114
Preseganje mase dogovorjenih OD	—	14.352	—
Povprečno število zaposlenih	5.009	5.042	101
Povprečni mesečni promet na zaposlenega	76	79	105

Alenka Sušnik

Ljubljancani in okoličani so se že močno navadili na nakup v naši diskontni prodajalni v Tobačni 7. Kupcev je vedno veliko, kar je soditi tudi po tej fotografiji. Kmalu bo verjetno potrebno misliti na razširitev prodajalne in seveda izbire blaga.

Integracije Integracije.

O naši novi samoupravni organiziranosti posvečamo v tej številki precej besed. Nekaj več pa moramo zapisati tudi o integracijskih procesih z več delovnimi organizacijami, ki potekajo hkrati s pripravami na organiziranost v SOZD Mercator.

Prvi integracijski val smo doživeli v letih 1962 — 63, ko so se k nam pripajala številna manjša trgovska podjetja. Prvim devetim sledijo še druga, med njimi tudi proizvodni, storitveni in gostinski podjetji. Tako se naša osnovna dejavnost, trgovanje na debelo, razširi še na maloprodajo, industrijo, inženiring, gostinstvo in storitve.

Priča smo novemu integracijskemu procesu. Številne delovne organizacije iz Ljubljane in drugih slovenskih krajev želijo združiti delo in sredstva v SOZD Mercator. Kar s šestnajstimi potekajo razgovori, v sedmih med njimi pa so do 15. decembra izvedli že referendum, na katerih so delavci izrazili svojo odločitev.

Za združitev so 97,57 % glasovali delavci Trgovskega podjetja Zarja iz Ormoža, od skupno zaposlenih 75 delavcev v Turist hotelu Sremič v Krškem se je odločilo za integracijo 72 delavcev, v ljubljanskem Sadje-zelenjavi pa se je izreklo za pripojitev 75,8 %. Izidi referendumov v ostalih štirih delovnih organizacijah pa so naslednji: Gostinsko podjetje Idrija 92,4 %, Preskrba Krško 90 %, Splošno trgovsko podjetje Hrastnik 94,97 %, Gostinsko podjetje Jelka 100 % Hrastnik.

Trije trgovski lokali Zarje Ormož v novi zgradbi v centru mesta

Detajl iz samopostrežbe v Središču pri Ormožu

Sedmim kolektivom, ki so v zadnjih treh mesecih izrekli referendum za integracijo z Mercatorjem, sta predsednica skupnega delavskega sveta Slavka Damjanovič in generalni direktor Miran Goslar, poslala naslednje pozdravno pismo:

mercator import-export
podjetje za trgovino,
industrijo, inženiring,
gostinstvo in storitve
ljubljana, aškerčeva 3, n. sub. o.

Mercator

—	sektor: Kadrovski	datum:
	in splošni	8.12.1976
	telefon:	vaš znak:
DELOVNEMU KOLEKTIVU !		
—	telegram:	naš znak:
	Mercator Ljubljana	TOS-210/76
	p. p.: 200	
	telex:	
	YU mercat 31174, 31349	
	tek. račun:	
	50103-601-23105	

Z velikim veseljem in ponosom smo prejeli vest, da so se delavci vašega podjetja v tako velikem številu odločili, da v naprej združujejo delo in sredstva z delavci Mercatorja. Za nas pomeni to veliko odgovornost, saj visok odstotek glasov ZA združitev kaže na dobre priprave na referendum in na zaupanje, ki ga delavci imajo do Mercatorja. Naša še posebna skrb bo zato čim bolj opravičiti to zaupanje ne samo s poslovnim sodelovanjem in rezultati, temveč tudi z dobrimi samoupravnimi in tovariškimi odnosi.

Družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in vodstvo Mercatorja ter sedaj, ko je javna razprava o naši bodoči samoupravni organiziranosti dosegla svoj vrh, lahko rečemo, da tudi vsi delavci, so trdno odločeni resnično in vsebinsko spremeniti samoupravne in družbeno-ekonomske odnose tako znotraj organizacije združenega dela kakor tudi navzven do naših poslovnih partnerjev, družbenopolitičnih skupnosti, vse do potrošnikov. Gre torej za zavestno uresničevanje in izvrševanje naših pravic in dolžnosti po določilih Ustave in Zakona o združenem delu, kar je nujno privedlo do prilagajanja in organiziranja takšnih oblik samoupravnega organiziranja združenega dela, ki izhajajo iz spremenjenih materialnih osnov dela, poslovnih in naravnih pogojev dela ter opravljanja skupne dejavnosti.

Trdno smo prepričani, da osnutek Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator predvsem z določbami glede delitve dela, planiranja, združevanja sredstev, uresničevanja samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij daje dobro osnovo za uspeh naših skupnih prizadevanj, kar mora privedi do uresnitve ciljev združevanja, ki smo si jih postavili.

S tovariškimi pozdravi!

Predsednica skupnega DS:

Slavka Damjanovič

Generalni direktor:

Miran Goslar

Marjan Kovačič — sekretar aktiva OO ZK Zarja Ormož: uresničitev našega dolgoročnega načrta dela in razvoja vidim le v združitvi dela in sredstev z večjo delovno organizacijo. Mercator že poznam, saj dolga leta uspešno sodelujemo s TOZD Panonija.

TRGOVSKO PODJETJE ZARJA ORMOŽ

Trgovsko podjetje Zarja trguje na veliko in malo v glavnem v občini Ormož, ki sodi med manj razvita področja v naši republiki. V prihodnjih letih se tudi tem krajem obeta hitrejši gospodarski razvoj.

Med prioritete nosilce celotnega razvoja je vključena tudi trgovina. Glavna usmeritev njenega razvoja je tudi povečanje in modernizacija prodajaln in skladišč ter zagotovitev preskrbe občanov in drugih porabnikov potrošnih dobrin z namenom, da pretežni del povečane kupne moči ostane v občini.

Za uresničitev teh ciljev, so v srednjeročnem planu za obdobje 1976 — 1980 predvidene naslednje tri investicije: izgradnja trgovine v Središču ob Dravi v izmeri 1200 kvadratnih metrov, otvoritev blagovnice v Ormožu s površino 2500 kvad. metrov in gradnja skladišča v Ormožu, ki naj bi bilo veliko 2000 kvad. metrov.

Nosilec razvoja trgovine bo ravno podjetje Zarja, ki je bilo ustanovljeno leta 1959. Koncem leta 1973 se je konstituiralo kot OZD s polno odgovornostjo. Trguje na

veliko in malo s predmeti vseh strok, opravlja pa tudi gostinske storitve. V svojem sestavu ima 65

Majda Voršič — pomočnica poslovodkinje prodajalne Moda: s pripojitvijo se bodo izboljšale naše delovne razmere, izbira blaga bo pestrejša, in tako bomo še bolj ustregli željam naših kupcev

Direktorica trgovskega podjetja Zarja Anica Lukaček: Od integracije pričakujemo hitrejši in bolj gotov razvoj, boljši položaj na nabavnem trgu, boljšo organiziranost, racionalnejše naložbe v osnovna in obratna sredstva.

prodajaln in 203 zaposlene, ki so v lanskem letu dosegli 122.895.143,75 din celotnega dohodka oziroma 13.896.298,05 din dohodka.

GOSTINSKO PODJETJE TURIST HOTEL »SREMIČ« KRŠKO

Podjetje je bilo ustanovljeno pred devetnajstimi leti. Od leta 1973 posluje kot samostojna delovna organizacija, poldrugo leto predtem pa je bilo ena izmed TOZD OZD Slavnica Koper. Ima šest delovnih enot in sicer so to: hotel Sremič Krško, obrat družbene prehrane Krško, gostilna Cetin Krško, bife Mini Krško, restavracija Pod Gorjanci Kostanjevica in gostilna Grajska klet grad Kostanjevica. V vseh enotah je skupno 96 ležišč in 800 sedežev ter 60 zaposlenih.

V srednjeročnem obdobju naj bi podjetje zgradilo novi hotel B kategorije v Krškem, ki bo namenjen za bivanje tujih in domačih strokovnjakov v času gradnje jedrske elektrarne in prvih letih njenega obratovanja, kot tudi drugih gostov. V naslednjih štirih letih bi postavili tudi nove gostinske lokale v gradu Kostanjevica in obnovili in modernizirali že obstoječe.

Peter Markovič — direktor gostinskega podjetja Turist hotel Sremič Krško

VELETRŽNICA S KMETIJSKIMI PROIZVODI SADJE-ZELJENJAVA

Veletržnica Sadje-zelenjava, katere začetek sega v leto 1947, se je

Hotel Sremič v Krškem

Notranjost Grajske kleti v Kostanjeviškem gradu, ene izmed delovnih enot Gostinskega podjetja Turist hotel Sremič

Starinsko in sodobno. Gostje semkaj radi zahajajo

pred tremi leti konstituirala skladno z ustavnimi določili in postala enovita delovna organizacija, ki trguje na debelo in drobno pretežno s sadjem in zelenjavo. Ukvarja pa se še s postranskimi dejavnostmi in sicer predelavo sadja in zelenjave, prevozom in oddajanjem skladiščnih prostorov v najem.

Delovna organizacija Sadje-zelenjava ima skladišče z zmogljivostjo 9.000 ton, hladilnico s 1700 tonami, pakirnico, zorilnico in servisno delavnico. Poleg tega ima še 1900 kvad. metrov embalažnega skladiš-

ča, obrat predelave in pa 2352 kvad. metrov prodajne površine v 26 klasičnih prodajalnah, eni samopostrežbi, šestih kioskih in osmih stojnicah na živilskih trgih. Podjetje načrtuje za letos približno 300 milijonov realizacije, kar pomeni količinsko preko 24.000 ton blaga.

V srednjeročnem načrtu predvidevajo izgradnjo zeljarne, postavitev novih kioskov za prodajo sadja in zelenjave, v obstoječi Mercatorjevi mreži in bodočih novih poslovalnicah pa naj bi se predvidel prostor za prodajo sadja in zelenjave.

Posebna soba v restavraciji Pod Gorjanci

Upravna zgradba in skladišče Sadja-zelenjave. Stojita v neposredni bližini naših TOZD Hladilnica in TMI

GOSTINSKO PODJETJE IDRIJA, IDRIJA

Delovni kolektivi treh manjših gostinskih podjetij v Idriji so že pred leti začutili potrebo po sodobno urejenem gostinstvu. Da bi lažje uresničili svoje načrte so se 1. 1. 1976 združili v Gostinsko podjetje Idrija s temeljnimi organizacijami: Pod gradom. Kavarna in Hotel Nanos.

V skupnem razvojnem programu v srednjeročnem planu 1976 — 1980 so si zadali za naloge:

- gradnjo novega bifeja pri bolnišnici Franja;
- adaptacijo in dograditev pensiona Soča s kegljiščem;

- zagotovitev sredstev za gradnjo novega hotela s 60 ležišči in bifeja pri Likarici.

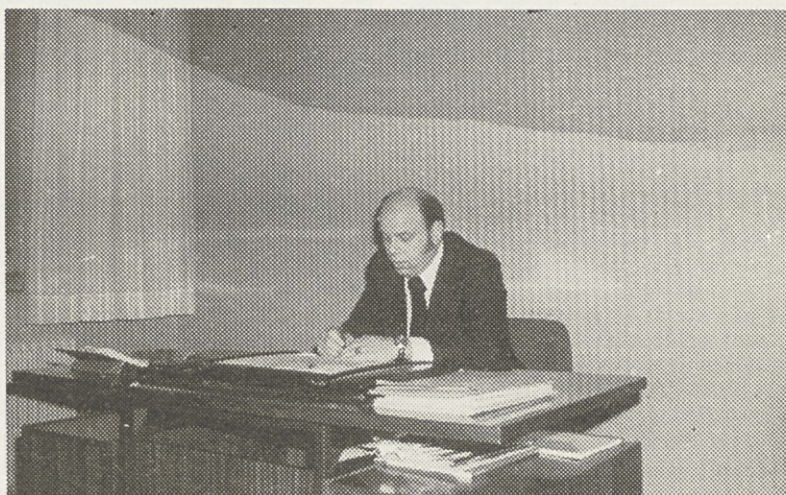
Večjo možnost za uresničitev postavljenih ciljev na Gostinsko podjetje vidi v nadaljnjem združevanju dela in sredstev z našo delovno organizacijo.

Predmet poslovanja podjetja je naslednji: nabava in prodaja na drobno — točenje vseh vrst alkoholnih pijač in brezalkoholnih pijač v vseh obratih, priprava in prodaja toplih in mrzlih jedi, odhlajanje sob za prenočišča, prodaja drobnih tobačnih izdelkov, vžigalic, spominčkov in značk. Podjetje zaposluje skupno 70 delavcev.

TRGOVSKO PODJETJE PRESKRBA KRŠKO

Podjetje je pričelo poslovati leta 1963 in se ukvarja s trgovino na debelo in drobno. Na debelo trguje z železnico in kovinskim blagom, gradbenim materialom, papirjem, živili in gospodinjstvi potrebnimi, žitom in mlevskimi izdelki, alkoholom in brezalkoholnimi pijačami, medtem ko na drobno z vsemi strokami poslovanja in gostinstvom. Delovna organizacija ima v svojem sestavu 37 prodajal in 4 gostinske obrate. V letu 1975 je bilo povprečno zaposlenih 200 delavcev, od tega 75 % žensk.

V naslednjih 4 letih predvidevajo rast družbenega proizvoda z 10,3 % stopnjo, celotni promet, ki je v zadnjih letih dosegel 210 milijonov dinarjev pa naj bi se povečal za približno 65 %. Glede na potrebe osnovne preskrbe prebivalstva bi v manjših krajih oskrbovali potrošnika le z vsakodnevnimi življenjskimi živili, medtem ko bi se nabave ostalega blaga odvijale še naprej v večjih krajih občine. Izgradnja skladišča z 2000 kvad. metrov, nove blagovnice v Krškem v izmeri 3600 kvad. metrov, samopostrežne trgovine v Leskovcu, prodajalne tekstila in samopostrežne trgovine v Brestanici ter adaptacija v Senovem, bodo omogočili v večji meri zajeti kupno moč v občini in zagotovili dobro

Anton Kolenc — direktor veletržnice s kmetijskimi proizvodi Sadje-zelenjava

preskrbo tudi s srednje trajnimi dobrinami.

Investicijska sredstva ima delovna organizacija Preskrba že zagotovljena, na pomoč združenih sredstev Mercatorja pa računa le pri izgradnji skladišča.

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE HRASTNIK

V pretežni meri se ukvarja s prodajo blaga na drobno, medtem ko grosistična prodaja predstavlja v skupnem prometu le 5-odstotni delež. Rojstna letnica je leto 1951, danes ima 18 poslovalnic, od teh so

tri samopostrežne. Imajo tudi eno manjšo blagovnico. Uspehi poslovanja v preteklem obdobju so bili zadovoljivi, saj so v širitev in modernizacijo vložili veliko sredstev in pridobili 420 kvad. metrov prodajnega in skladiščnega prostora.

Nadaljnji razvoj je v pretežni meri odvisen od rasti kupne moči v samem Hrastniku, saj območje ni turistično zanimivo, zato ni pričakovati večjega priliva od drugod. Nove prodajne zmogljivosti bodo v prihodnje usmerili v centre, kjer se število prebivalstva hitro večja, obnovili in posodobili pa bodo že obstoječe prodajalne.

Tako veliki kupi petersilja v skladišču Sadje-zelenjava niso nič kaj nenavadnega

V preteklem letu je STP Hrastnik zabeležilo 88.321.429 din realizacije in 3.386.808 ostanka dohodka. Zaposluje 115 delavcev.

GOSTINSKO PODJETJE JELKA HRASTNIK

Ustanovljeno je bilo pred 22 leti. V svojem sestavu ima danes 12 poslovnih enot, ki pa zaradi majhnega obsega ne izpolnjujejo pogojev za ustanovitev TOZD.

Predmet poslovanja je točenje vseh vrst alkoholnih in brezalkoholnih pijač, piva, priprava in prodaja mrzlih in toplih jedi, prodaja slaščic in peciva, prodaja tobaka, tobačnih

izdelkov in vžgalic, prenočitvene storitve in avtoprevoznitvo.

Kolektiv, ki zaposluje 60 delavcev je v letu 1975 dosegel 11.672.653 din bruto realizacije.

Gostinske zmogljivosti so zlasti namenjene domačemu prebivalstvu in poslovnemu gostu. Zato je glavni nosilec urejene in organizirane prehrane zaposlenih ravno gostinsko podjetje Jelka. Predvsem razumljivo je, da so v svoj srednjeročni program vključili izgradnjo novega gostinskega objekta z zmogljivostjo kuhinje do 1500 toplih malic.

NADA RIHTAR

Letos približno 24.000 ton blaga v skladišču Sadje-zelenjava

Ob 35. obletnici naše armade

Z ODLOKOM CK KPJ IN VŠ NOV IN POJ Z DNE 22. DECEMBRA 1941. LETA SO BORCI PRVEGA IN DRUGEGA ČRNOGORSKEGA, TRETJEGA KRAGUJEVSKEGA, ČETRTEGA KRALJEVSKEGA IN PETEGA ŠUMADIJSKEGA BATALJONA V MAJHNEM MESTECU RUDO, V VZHODNI BOSNI USTANOVILI PRVO REGULARNO ENOTO NARODNO REVOLUCIONARNE ARMADJE — PRVO PROLETASKO BRIGADO. V SPOMIN NA TA ZGODOVINSKI TRENUTEK, PRIPADNIKI JLA VSAKO LETO PROSLAVLJAJO TA DAN KOT DAN JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADJE — TEGA LETA, OB PROSLAVI PETINTRIDESETE OBLETNICE VSTAJE, NAŠI NARODI IN NARODNOSTI DAN JLA PROSLAVLJAJO KOT ENOTNI PRAZNIK NAŠIH OBOROŽENIH SIL —

1941. leto pomeni najtežje obdobje osvobodilnega boja naših narodov in narodnosti. Z izdajo domače buržoazije, politiko okupatorja in delitvijo Jugoslavije je bila resno ogrožena enotnost narodov in narodnosti in njihova skupna borba proti Hitlerjevemu montrouznemu stroju in domačim izdajalcem. Komunistična partija Jugoslavije, na čelu s tovarišem Titom, je vlagala ogromne napore, da ohrani enotnost naših narodov in narodnosti ter poskrbi za čimvečjo mobilizacijo mas ljudstva v oboroženi borbi. Strategijski cilj našega osvobodilnega boja je bil nacionalna in socialna osvoboditev jugoslovanskih narodov in narodnosti, revolucionarni preobrat Jugoslavije v socialistično državo, za boljšo in srečnejšo prihodnost njenih narodov in narodnosti.

Za uresničitev teh ciljev je bilo nujno imeti tako vojsko, ki se bo lahko borila in premagovala zelo

močnega, številčno in tehnično močnejšega sovražnika. Majhni partizanski odredi, ki so po vstaji šteli nekaj desetih borcev, oboroženih z lahkim pehotnim orožjem, so se hitro širili v močne vojne formacije z nekaj tisoč borci. Konec leta 1941 je poleg raznih partizanskih skupin in manjših enot v Jugoslaviji, na okupiranem ozemlju delovalo 43 partizanskih odredov, 10 bataljonov in ena brigada, kateri so vodili borbo z 18 italijanskimi, 5 nemškimi, 5 bolgarskimi divizijami, deli madžarske brigade, oboroženimi silami NDH, nedičevimi četniki, belogardisti in drugimi kvizlinskimi enotami, z okoli 450 tisoč okupatorskih in 150 tisoč domačih kvizlinskih vojakov.

Poleg akcij, diverzij, sabotaž in borb z močnimi okupatorjevimi enotami in enotami domačih izdajalcev, so partizanski odredi skupaj z narodom hitro dosegli pomembne vojaške in politične uspehe. Napa-

dali so močnejše sovražnikove sile, osvobajali večja naseljena mesta. V večjih pokrajinah naše države so ustvarili prostorna svobodna območja in s tem ugodnejše pogoje za širšo mobilizacijo ljudi, za splošni odpor proti sovražniku. Širjenje vstaje, ustvarjanje večjih partizanskih enot na okupiranem področju, je zgrozilo pozicije okupatorja tako, da je bil prisiljen dovažati v Jugoslavijo nove sile. Domača reakcija se je v strahu za svoje razredne pozicije, pod okriljem okupatorja, združevala in ni izbirala sredstev v težnji,

da skupaj z okupatorjem zatre NOB.

Centralni komite KPJ in Vrhovni štab NOPOJ sta podvzeli vrsto vojaško-političnih ukrepov in pojasnjevala narodu cilje izdajalske buržoazije in domačih kvizlingov z ciljem, da zatre in izolira njihov vpliv na ljudi. Ta borba ni bila lahka. Dolgo je trajala in šla skozi različne faze ter se iz leta v leto poostrevala. Z formiranjem Prve proletarske brigade in kasneje drugih brigad, se je vnesla na fronto nova vsebina in strategija vojskovanja enot NOVJ in POJ. S

kombinacijo svojih dejstev s partizanskimi odredi so z ugodnim grupiranjem, veliko maneversko sposobnostjo, vse uspešneje premagovali sovražnike in domače kvislinge. V posameznih smereh so partizanske brigade z grupiranjem svojih sil lahko izvajale operacije strategijskega pomena — kot je to bil zmagoviti prodor skupine proletarskih in udarnih brigad v zahodni Bosni 1942. leta.

Velik priliv borcev in uspehi so omogočili, da so se koncem 1942. leta ustanovljale na osvobojenem območju divizije, potem korpusi in proti koncu vojne armade s skupaj 800 tisoč borci. Po končani vojni je bila temeljna naloga JLA zaščititi neodvisnost države in socialistično družbeno ureditev. V svojem povojnem obdobju se je JLA stalno razvijala in negovala vse lastnosti revolucionarne ljudske armade.

Socialistični družbeni odnosi se razvijajo v naši armadi v skladu z odnosi, ki se gradijo v jugoslovanski družbi. Skrb o človeku, spoštovanje njegove osebnosti, dostojanstva in njegovih pravic — so temelj, na katerem se gradijo socialistični odnosi v naši ljudski armadi.

Hiter razvoj tehnike je vplival na nove obveznosti v šolanju, izpopolnjevanju in vzgoji. V okoli sto različnih akademijah in šolah za vojaško-strokovne in politično izpopolnjevanje so bogate vojaške izkušnje dopolnili s teoretičnim izobraževanjem kadrov kot tudi s šolanjem novih kadrov, ki so končali po dve ali tri vojaške šole, a nekateri so končali tudi šole v inozemstvu. Ljudski karakter Armade določa njeno mesto v družbi in postavlja njene pripadnike v aktiven odnos do naše družbene skupnosti. Pripadniki armade sodelujejo v delu organov

ljudske oblasti, družbeno-političnih organizacij, v graditvi države in v drugih družbeno-političnem življenju države. Naša armada je sodelovala pri graditvi vseh ključnih važnejših objektov v industriji, v graditvi cest, železnic in komunalnih objektov. Torej povsod tam, kjer je bilo potrebno ohraniti družbeno imovino, življenja ljudi od požarov, potresov in poplav.

Naša armada je v NOB prispevala ogromen delež k zmagi nad fašizmom. 305 tisoč naših borcev je dalo svoja življenja, 425 tisoč pa je bilo ranjenih v teku NOB. V času vojne NOV in POJ so se borili proti 30 sovražnikovim divizijam, ki niso mogle biti angažirane na drugih bojiščih v drugi svetovni vojni. V štirih letih vojne so enote NOV in POJ zaplenile sovražniku 460 topov, 13.000 mitraljezov, 31.000 puškomitraljezov, 600.000 pušk, 18.000 avtomatov, 70.000 pištol, 700 minometalcev, 2.000.000 granat, 300 letal, 900 tankov, 20.000 motornih vozil in večje količine drugega vojaškega materiala in opreme.

Z uresničevanjem politike ZKJ v graditvi armade v celotnem povojnem obdobju so komunisti in vsi njeni pripadniki neprestano mislili na to, da se gradi za obrambo

zgodovinskih interesov delavskega razreda in kot skupna oborožena sila vseh naših narodov in narodnosti. Na temeljih koncepcije SLO se je razvilo vsestransko sodelovanje poveljstvo enot JLA z štabi in enotami teritorialne obrambe delovnimi organizacijami, družbeno-političnimi organizacijami in skupnostmi, kar se je še posebno izkazalo na skupnih vajah in manevrih. Tu se je izkazala enotnost razumevanja skupnih interesov in enotna odločnost, da se neomejeno brani svoboda, neodvisnost, suverenost in teritorialna nedotakljivost SFRJ.

Zapleten mednarodni položaj in pohlep imperijalistov v dnevih, ko proslavljamo petintrideseto obletnico vstaje naših narodov in rojstva naše armade, nam dokazuje, da moramo tudi v naprej še bolj krepiti in izpopolnjevati vse obrambne strukture SLO. Kot pravi tovariš Tito — danes obstojajo v svetu sile in krogi, ki hočejo s silo doseči dominacijo nad drugimi državami. Objekti takih pritiskov in napadov so pred vsem majhne in srednje države. Toda, naša enotna in močna splošna ljudska obramba predstavlja do sedaj, in bo tudi v prihodnje glavno oviro vsaki politiki z pozicije sile do naše države.

SVETISLAV NIKOLIČ

Ob odhodu tovarišice Marije Pisanski

Tovarišica Marija Pisanski se je zaposlila v TOZD Emba leta 1963, kot komercialist. V tistem času je bilo v Embi samo 23 zaposlenih.

Njen dolgoletni trud za nadaljnji razvoj, kakor tudi priljubljenost med člani kolektiva je bil razlog, da je bila leta 1968 imenovana na delovno mesto individualnega poslovnega organa.

Na tem odgovornem delovnem mestu je bila nosilec razvoja samoupravljanja in gospodarjenja v temeljni organizaciji. Rezultat njene prizadevnosti pa je tudi v tem, da je že na začetku Emba, kot obratna enota v sestavi Mercatorja, bila samoupravno razvita in je imela svoj delavski svet.

Na tej osnovi je bil omogočen nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov in takratna obratna enota se je takoj po izteku II. kongresa samoupravljalcev v Sarajevu organizirala v samostojno organizacijo združenega dela z lastnostjo pravne

osebe. Po dokončnih stališčih kongresa pa smo se delavci Emba organizirali v temeljno organizacijo združenega dela dne 27. 1. 1972 kot ena izmed prvih temeljnih organizacij v Jugoslaviji. Pod vodstvom tovarišice Marije smo delavci TOZD Emba prispevali pomemben delež pri graditvi novih samoupravnih odnosov in samoupravne organiziranosti v delovni organizaciji Mercator.

Uspehi njene dejavnosti so bili razviti samoupravni odnosi in vsa področja politične aktivnosti v temeljni organizaciji. Osnovna organizacija zveze sindikatov Emba je na predlog konference sindikatov Mercator za svoje uspešno delo prejela v lanskem letu srebrni znak sindikatov.

Velika prizadevanja in uspešno vodstvo tovarišice Marije se je odrazilo v hitrem gospodarskem razvoju temeljne organizacije. Leta 1974 smo delavci Emba začeli delati v novi tovarni in tako uresničili svoj in družbeni cilj, za katerega smo se vsa leta nazaj odrekli boljšim delovnim pogojem in boljšemu družbenemu standardu zaposlenih. V obdobju njenega uspešnega dela kot individualnega poslovnega organa je bil povečan celotni dohodek za 6-krat, fizična proizvodnja za 2,7-krat, bruto dohodek 7,4-krat in s tem bruto dohodek na zaposlenega 6,4-krat, vse to pa samo ob 12 % povečanju števila zaposlenih.

Za svoj delež v naši socialistični družbi je prejela državno priznanje in to Red republike z bronastim vencem.

Delavci TOZD Emba se zavedamo, da so doseženi rezultati v veliki meri njena zasluga in želimo, da sedaj, ko je v pokoju, še veliko let uživa sadove svojega vloženega dela in se veseli ob naših uspehih.

BORIS VAUPOTIČ

Takole v naših prodajalnah voščimo kupcem srečno novo leto.

Jože Repše — TOZD Standard

Že vrsto let osnovna organizacija sindikata v Novem mestu organizira športna tekmovanja za vse sindikalne delavce iz naše občine. Tudi naša TOZD je v letošnjem letu sodelovala v dveh disciplinah, tretja pa je pred iztekom. Tekmovanje v malem nogometu se je zaključilo že avgusta v kegljanju pa smo tekmovali v sredini oktobra na štiristeznem avtomatskem kegljišču na Loki. Tekmovanje v streljanju pa bo v novembru.

Naši športni dosežki so sicer skromni, toda upamo si trditi, da smo na pravi poti k večjim uspehom. Naša osnovna organizacija sindikata ima veliko razumevanja za naše želje na športnem področju in nas je pripravljena tudi gmotno podpreti v pripravah na takšna in podobna tekmovanja.

Naše želje pa so, da bi se med letom lahko kdaj srečali na športnih tekmovanjih z ostalimi TOZD Mercatorja.

Po pripravi, v katere je vložil precej truda in svoje domiselnosti naš športni referent Milan Šter, nam je uspelo organizirati pohod na Triglav.

Želeli smo, da se pohoda udeleži čimveč zaposlenih v TOZD. Zaradi poznega datuma, 18. in 19. 6., se je število prijavljenih vsak dan manjšalo. Vreme je bilo v tistih dneh res neugodno, pravo jesensko. Toda vseeno, ostali so najpogumnejši, med njimi celo predstavnica nežnega spola.

V zgodnje jesensko jutro smo se podali z dvema osebnima avtomobila. Avtomobila smo pustili v Rudnem polju in šest Standardovcev s prav toliko nahrbtniki je pot nadaljevalo v strm hrib. Prva postojanka in prvi vroč čaj nam je postregla prijazna oskrbnica v Vodnikovem domu na višinih 1817 metrov. Čez uro in pol pa smo ponovno odložili nahrbtnike v domu Planika na 2408 metrih. Od tam pa smo po toplem obroku brez nahrbtnikov nadaljevali pot na vrh Triglava. Začele so prve snežinke in spuščanju goste megle je od časa do časa pripomogel še močan veter. Prišli smo na vrh in sledilo je žigosanje planinskih izkaznic in razglednice z Aljaževim stolpom, ki smo jo naslovili Sekretariatu konference sindikata Mercator.

Vrnili smo se do Planike in v poznih večernih urah, v katerih ni manjkalo družabnosti, smo novinci doživeli pravi planinski krst. Naslednjega dne pa smo nadaljevali pot v dolino? mimo Tržaške koče, Sedmerih jezer, čez Komarčo v dolino.

S prijetnimi občutki in zadovoljnimi pa čeprav utrujeni, smo pri domu Savica končali naš izlet. Namenili smo se, da v naslednjem letu podoben pohod na Triglav ponovimo ter pripravimo in zanj navdušimo še več sodelavcev.

Na zadnjem zasedanju izvršilnega odbora osnovne organizacije sindikata, ki je bilo zadnje dni oktobra, smo ocenili dosedanje delo in realizacijo delovnega načrta sindikalne organizacije za preteklo devetmesečno obdobje.

Poročilu predsednika Franca Kuzme je sledila živahna diskusija. Naj povzamem nekaj misli in ugotovitev.

Na ramena OOS prihaja v zadnjem obdobju vse več dela in s tem dolžnosti, ki so časovno vezane. Zahtevajo veliko mero dobre volje, ki je potrebna, da se naloge spremene v dejanja. Sindikat je bil v preteklem obdobju delaven in ustvarjalen. Njegovo sodelovanje je bilo čutiti povsod, kjer se je odločalo o delavcu in njegovem delu; na vseh zasedanjih samoupravnih organov in pri sprejemanju samoupravnih sporazumov, med katerimi je bil najpomembnejši sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Ob doseženih uspehih, ki so vsekakor v veliki meri odraz dela in prizadevanj vodij posameznih organov, pa ne smemo mimo ugotovitev ter kritičnih ocen.

Neodgovorno vedenje nekaterih delegatov, ki se ne udeležujejo posameznih zasedanj iz nepravilnih razlogov, ter tako ne izpolnjujejo svoje dolžnosti, nas vodi k razmišljanju, da bo potrebno pred naslednjimi volitvami delegatov posvetiti več pozornosti temu, koga izbrati za kakšno funkcijo in ali ima željo sodelovati ter s tem koristiti sebi in drugim.

So tudi takšni, ki se izgovarjajo na neinformiranost, toda temu ni tako. Možnosti, da smo o vsem in ob pravem času obveščeni je dovolj. Prav gotovo pa je potrebno posamezno glasilo, akt, zapisnik in podobno prebrati in iz teh virov izbrati tisto, kar je za posameznika zanimivo. Knjiga tudi ne doseže svojega namena na polici, temveč šele v rokah bralca.

Iz vsega izrečenega je bilo moč razbrati, da je bilo delo izvršilnega odbora OOS v preteklem obdobju plodno, dobronamerna kritika ob pravem času in na pravem mestu pa lahko delo samo izboljša in prispeva levji delež za boljši in lepši jutri.

V sodelovanju z združenjem živilske industrije SR Slovenije in podjetjem Putnik smo tudi letos nekateri delavci Mercatorja obiskali

mednarodno razstavo prehrabene
industrije INTERAL 76 v Parizu.
Program strokovnega potovanja

Program strokovnega potovanja je bil vnaprej točno predviden in lahko zatrdim, da je bil zelo dobro organiziran. Samo pčile štiri ure zatem, ko smo poleteli z Brnika, smo že bili na razstaviščnem prostoru v Parizu. Naslednje tri dni smo izkoristili za ogled najmodernejše tehnike ter pripomočkov za sodobno poslovanje v celotni živilski industriji in trgovini.

V okviru INTERAL — so bile organizirane sledeče razstave:

SIAL — mednarodni sejem prehrabnih proizvodov;

MATERIAL — mednarodna razstava strojev in opreme za prehrabeno industrijo;

MATIC — mednarodna razstava strojev in opreme za mesarsko industrijo;

EMBOUTEILLAGE — mednarodna razstava polnilne tehnike;

MALTERIE, BRASSERIE —
mednarodna razstava pivovarništva
in opreme;

Mednarodni salon embalaže in strojev za embaliranje;

Sleherini razstavni prostor je nudil obiskovalcu kar največ: od modernih naprav za pakiranje vseh vrst prehrabnenih proizvodov, najso dobnjih strojev ter opreme prehrabne industrije, najnovjih dosežkov na področju opreme za mesarsko industrijo. Ob ogledu smo dobili nehoti vtis, da se tehnika v današnjem času razvija s tako hitrostjo, da je domala velik del današnjih novosti jutri zjutraj že predmet za v muzej. Na razstavnem prostoru pivovarništa in opreme so si ogledali najrazličnejše sisteme polnilniških naprav piva, sokov, vina in ostalih pijač. Marsikomu pa je v salonu embalaže in strojev za embalaranje obstal pogled ob najsoodobnih pripomočkih za zavijanje in rezanje kruha.

Za temeljitejše ogledde je bilo premalo časa. Ujeli smo ga še toliko, da smo si ogledali še nekaj po-

membnejših znamenitosti Pariza, ki slovi po svoji bogati 2000-letni zgodovini.

Potem, ko se je letalo spustilo na domača tla smo pričeli živahno razpravljati o svojih vtisih, obenem pa smo si zaželeli ogled še večih tako zanimivih razstav, za še več delavcev, saj na tak neposreden način dojemamo, da bomo morali na področju trgovine in industrije delati vse več in intenzivneje, če bomo hoteli držati korak z razvojem in zadovoljevali našega potrošnika.

PRAZNOVANJE DNEVA
REPUBLIKE

Delavci TOZD Emba smo praznovali dan republike skupaj z otroki osnovne šole France Bevk.

Dnevu, ki je bil pred več kot tremi desetletji prelomen za jugoslovanske narode, smo letos posvetili skupno pozornost s šolarji, ki so nam pripravili igralsko pevski program. V svoji ljubki naivno resni predanosti so nam pričarali okolje partizanskega mitinga, ki nas je spomnil na pogumno in herojsko prehojeno pot graditve demokracije in socializma.

Takrat, ko so evropski narodi trpeli pod Hitlerjevimi nasiljem, sta štiri leta plamenela na naših tleh in se razvnela narodnoosvobodilni boj in socialistična revolucija. Rodila se je nova republika, ki je bila dejanski odsev hotenja in želja naših narodov, ki niso nikoli pristali na suženjstvo, odločno pa so ovrgli tudi domače in tuje buržoazne kapitalistične okove.

Danes dokazujemo, da smo storili ogromno in to moramo ohraniti, se oddolžiti revoluciji z zvestavo njenim idealom in nadaljevanjem njenih pridobitev, kot je to boj za človekovo svobodo, boj za resnično demokracijo, kjer odloča človek-delavec.

In kako bi lepše počastili praznik Republike, kot v družbi mladih,

iskrenih in odločno v prihodnost usmerjenih pogledov otrok.

Evdoksija Popovič — TOZD Špacerija

PRIJETEN IZLET NA POK- LJUKO

V nedeljo, 10. oktobra, smo organizirali sindikalni izlet na Pokljuko in njeno okolico. Uživali smo v jesenski naravi, obiskali pa smo tudi spomenik padlim partizanom. Leta 1943, 15. decembra, je tu izgubilo življenje 79 partizanov 3. bataljona Prešernove brigade v hudem boju s sovražnikom. Njihovemu spominu smo se poklonili tudi mi in pred spomenik položili cvetje.

Pot smo nadaljevali po lepih gozdovih, jasah, mimo planinskih koč, do koč na Uskovnici, ki leži 1138 metrov visoko. Vso pot nas je spremljala dobra volja in pesem. Nekateri so si našli razvedrilo še v hotelskem bazenu in na plesišču.

Domov smo se vračali polni lepih vtisov in si zaželeli, da bi si drugo leto ogledali spet kateri zanimivi kotiček naše prelepe Slovenije.

Marija Kahne — TOZD Litija

PREUREDITEV JE NUJNA

Med poslovnimi enotami naše TOZD je v sklopu PE Manica Litija tudi prodajalna pohištva.

Če pogledamo podatke za nekaj let nazaj lahko ugotovimo, da je bila prodaja pohištva zadovoljiva. Z otvoritvijo blagovnice Centromer-
kur, ki tudi prodaja pohištvo, pa je v naši prodajalni promet občutno padel. Vendar pa ugotavljamo, da to ni glavni in edini vzrok poslabšanja.

Že ob izgradnji novega mostu čez Savo so za prodajalno nastopile težave. Izgubila je nakladalno-razkladalno rampo, dostava blaga poteka z glavne ceste ter ima še nekatere druge slabosti. Če analiziramo delovne pogoje v tej prodajalni, v kateri delajo le ženske, lahko ugotovimo, da je stanje zelo slabo. Pozkusili smo pridobiti moške prodajalce, vendar ni bilo odziva. Bili smo pred odločitvijo ali naj prodajalno ukine ali preuredimo. O teh težavah je že večkrat razpravljala delavski svet TOZD, ki se je v novembru 1976 dokončno odločil, da se prodajalna preuredi. Za pro-

Naša prodajalna pohištva v Litiji čaka na obnovev

dajo naj bi usposobili skladiščne prostore, ker so obrnjeni proti centru, v sedanje prostore pa bi se preselila prodajalna Tesla, medtem ko bi se v preseljenem lokalu uredila prodajalna s sadjem in zelenjavo.

Po tej odločitvi delavskega sveta je preteklo že leto dni, prodajalne pa še niso preurejene. Težave smo imeli z lastnikom zgradbe, kjer je sedanja prodajalna pohištva. V tem času že zbiramo še zadnjo dokumentacijo in upamo, da bomo lahko z deli pričeli še letos.

popravlilih. S to solidarnostno akcijo smo prihranili veliko sredstev.

Stevo Došenovič — TOZD Hladilnica

PODELITEV NAGRAD IN ZLATIH ZNAČK

Praznik Republike, 29. november, smo v TOZD Hladilnica lepo proslavili. Ob tej priložnosti smo podelili nagrade jubilarantom in zlate značke najboljšim delavcem.

Krajši kulturno-zabavni program so nam interpretirali učenci osnovne šole Škofljica.

Letošnji jubilarant so bili: Živo ing. Veklavrh, Ostoja Trkulja, Alojz Kovačič, Jože Vraže; zlate značke pa so prejeli: Stanislav Modic, Jusuf Dizdarevič, Hermina Soko, Ostoja Trkulja in Derviš Kadič.

MARKSISTIČNI KROŽEK MLADIH

V TOZD TMI tvorijo tretjino zaposlenih mladi, vendar jih je komaj polovica vključenih v OO ZSMS.

O delu mladinske organizacije TMI smo se pogovarjali s predsednico OO ZSMS, tovarišico Heleno Gašperšič, ki dela kot pripravnica na

Alojz Vavtar — TOZD Ribnica

SOLIDARNOST DELAVCEV PRI OBNOVI SKLADIŠČA

Problem mnogih delovnih organizacij predstavljajo delovni prostori. Tudi naša TOZD ima prostore, ki so majhni, stari in ne ustrezajo več današnjim potrebam. Najbolj pereča so skladišča. Naše zadovoljuje potrebe le treh poslovalnic. Poleg tega, da je pramajhno so prostori neustrežni, saj je bila manipulacija ob deževnem vremenu nemogoča.

Zato smo se odločili, da ga v najkrajšem času obnovimo. Vemo pa, da to veliko stane zato smo se delavci odločili, da prispevamo svoj delež s prostovoljnim delom pri

Partizanski miting učencev osnovne šole France Bevk ob dnevu republike v TOZD Emba

Hermina Soko prejema zlato značko za požrtvovalno delo v TOZD Hladilnica

Predsednica osnovne organizacije ZSMS TOZD TMI Helena Gašperšič

delovnem mestu pomočnika vodje komercialne službe.

V tem letu so se mladi iz TMI udeležili Pohoda ob žici okupirane Ljubljane, dva od njih pa sta se udeležila enotedenskega izobraževalnega seminarja v Ljubljani in Portorožu. Prav tako so se mladi iz TMI v velikem številu udeležili športnih srečanj s TOZD Hladilnica in s Sadjem-zelenjava, sodelovali pa so tudi v občinski TRIM — ligi.

Kakšna pa je udeležba mladih v organih samoupravljanja in ZK? Tovarišica predsednica je povedala:

»Člani OO ZSMS delujejo tako v DS, kot v sindikatu ter delavski kontroli. Pred 29. novembrom je bilo sprejetih v ZK sedem mladincev in pričakujemo, da nam bodo ob mentorstvu same OO ZK pomagali organizirati marksistični krožek.«

V prihodnjem letu pa si OO ZSMS TMI želi, da bi vključila v svoje delo tudi tiste mladinke in mladince, ki še stojijo ob strani. Žele si, da bi se mladi v čimvečjem številu vključevali v družbenopolitično in kulturno življenje. V ta namen nameravajo v prihodnjem letu organizirati marksistični in literarni krožek.

Vinko Pečar — TOZD Vrhnika

KRONIKA TOZD VRHNIKA

Trgovsko podjetje Vrhnika je bilo ustanovljeno z odločbo krajevnega ljudskega odbora leta 1951. Ob ustanovitvi je imelo 5 trgovin in 17 zaposlenih. Prodajalne so nudile potrošnikom predvsem mešano blago. Podjetje v naslednjih letih ni kaj dosti napredovalo, ker ni ustvarjalo dovolj dohodka, zato so se naši samoupravni organi in pa seveda vsi delavci odločili, da se k nam pripoji podjetje Krim iz Borovnice, ki je imelo 24 poslovalnic in 2 skladišči. Povečali smo dohodek, zgradili dve novi prodajalni, na Logu in Drenovem griču in adaptirali in uredili precej lokalov.

Leta 1971 smo delavci TOZD Vrhnika spet odločali o naši nadaljni prihodnosti. Uspehe smo videli v združitvi z Mercatorjem. Napredovali smo, vendar so bile naše ambicije včasih prevelike in vseh nismo

mogli realizirati iz objektivnih razlogov.

Danes ima naša TOZD 28 poslovalnic in 5 bifejev, ki so v njihovem sestavu. Zaposlitev v njej nas je našlo 123 delavcev, praktično delo pa opravlja 27 učencev.

Zmeraj smo bili napreden kolektiv. Zato smo se tem lažje odločili za novo samoupravno organiziranost v TOZD Dolomiti, kjer vidimo pot k napredku in boljšemu poslovanju.

Jože Renar — TOZD Grmada

MAJDA CVELBAR JE ODŠLA V POKOJ

Tovarišica Majda Cvelbar, poslovodkinja mlekarne in bifeja na Titovi 89, je odšla v zaslužni pokoj.

V naši TOZD je delala več kot 16 let, le leto manj je bila poslovodkinja omenjenih dveh prodajaln.

Ves čas njenega vodenja so bili uspehi poslovanja zelo dobri. Na svojem delovnem mestu je bila vestna. Velikokrat je morala podaljšati svoj delovnik na ves dan, nadomeščala je kuharico, točajko ali prodajalko, v službo pa je prihajala vsak dan že pred pol šestu uro zjutraj.

Dolga leta je bila članica delavskega sveta in zelo aktivna delavka kolektiva. Še posebej bomo pogrešali njeno stalno dobro voljo in njen prijeten glas. Tam, kjer je bila Majda je bilo vedno veselje in dobra volja. Na številnih srečanjih, proslavah in izletih se je z odprtim srcem razdajala in ustvarjala resnično dobro in veselo razpoloženje med člani kolektiva. Tega ne bomo nikoli pozabili.

Hvaležni ti bomo tovarišica Majda, ko te bo pot zanesla mimo Grmade, da nas obiščeš. In prav za vse ti lepa hvala.

DOSEŽKI ŽIVILSKE IN GOSTINSKE OPREME NA IKOFI

Muenchen je veliko trgovsko središče, saj je v njem veliko številno trgovin in modernih blagovnic kot so: Hertie, Kaufhaus, Kaufhof, Neckermann. Posebej pa je znan po veliki proizvodnji in porabi piva. V

mestu je veliko zgodovinskih stavb — spomenikov, tu je svetovno znani tehnični muzej, ki je eden izmed največjih na svetu, znana je tudi mestna hiša in nenazadnje tudi olimpijsko naselje, katerega so v precejšnji meri zgradila naša podjetja. Tudi za razvedrilo so zabavni Bavarci poskrbeli. Poleg številnih pivnic vsako leto organizirajo znani Oktoberfest. To uspešno izkoriščajo za razvoj turizma, saj si te prireditve ogleda veliko število domačih in tujih gostov.

IKOFA to je svetovna razstava živilske in gostinske opreme. Celoten razstaveni prostor obsega 20 paviljonov. V prvih je bila razstavljena najsodobnejša trgovsko-gostinska oprema, v zadnjem pa so številne države, med njimi tudi naša, razstavljale živilske proizvode za izvoz. Na sejmu smo takoj opazili, da je Zvezna republika Nemčija zelo velik kupec živilskih izdelkov, zato se tudi številne države trudijo, da to pomembno tržišče osvoje.

V paviljonu trgovsko-gostinske Opreme so razstavljali svetovno znani proizvajalci, največ pa iz same Nemčije, in sicer:

Biserba — tehtnice, salamoreznice, kavne mline itd.

NCR — blagajne. Te pri nas dobro poznamo, vendar ne moremo kupiti najnovejših modelov.

Berkel — tehtnice, salamoreznice Razstavljal je tudi švedski Hugin.

Ob ogledu smo ugotovili, da smo tudi pri nas v opremljenosti precej visoko; zaostajamo še v strojni opremi in hladilni tehniki. Pred leti smo lažje uvozili blagajne, elektronske tehtnice, salamoreznice itd, danes je to težje in se že kaže zaostajanje v opremljenosti. Če bomo hoteli dvigniti storilnost v naših prodajalnah, bomo morali na vsak način povečati uvoz prepotrebnih strojev in naprav, vključno stiskalnice za papir, katerih naše tovarne še ne izdelujejo. Na pohodu je elektronika in tega se moramo oprijeti tudi mi, če hočemo moderno poslovati.

Časa za ogled je bilo malo. Obiskali smo tudi številne trgovine in blagovnice, ki so bogato opremljene, zložene in aranžirane. Ugotavljali smo, da smo v številnih strokah z Nemci enakovredni, v nekaterih pa precej zaostajamo, kot na primer: pri sadju in zelenjavi, kruhu in pecivu in mesnih izdelkih.

To pot smo obiskali tudi Dachau,

ki leži v neposredni bližini Muenchena. Bivše koncentracijsko taborišče so uredili v muzej, ki kot nema priča opozarja in obtožuje, da se moramo vsi še danes in jutri boriti z vsemi silami, da se kaj takega na svetu ne bi več ponovilo.

Tržičani v letu 1976

USPEŠNI NA SEJMIH

Vsak hip se bo leto izteklo in če pogledamo sodelovanje naših tržiških sodelavcev na sejmihi v Kranju, potem prav gotovo lahko zapišemo, da je bilo res uspešno. V minulem letu so sodelovali na vseh sejemskih prireditvah in si prizadevali, da bi kupcem, teh je bilo vedno dovolj, čimbolj ustregli. Ne samo z ugodnimi cenami, popusti, krediti, pa dostavo na dom, pač pa tudi s solidno postrežbo.

Delo na sejmihi terja dobre prodajalce. In ker imajo prav trgovskih delavcev Tržičani premalo, se za pomoč obračajo na študente. Moramo priznati, da le-ti svojo nalogo tudi več ali manj odlično opravijo. Dostojno zastopajo tržiško trgovino in seveda Mercator.

In kljub vsem pohvalam, ki sem jih naštel v gornjih vrsticah, zadnje čase kupci niso povsem zadovoljni. In kaj je vzrok temu? To je dostava. In pri tem so delavci TOZD Preskrba nemočni, kajti ne zataknje se pri njih, marveč pri proizvajalcih. No, ob tem moram zapisati seveda še to, da gre za pohištvo.

Poglejmo na primer, kako je bilo na minulem jesenskem sejmu v Kranju. Čeprav je bil sejem, mimogrede povedano, ob dokaj nepravem času in v bodoče Tržičani ne mislijo več sodelovati na njem, je bil po realizaciji uspešen. Toda le na papirju. Blago, ki so si ga na razstavi ogledovali in seveda tudi kupovali potrošniki iz raznih krajev Slovenije, morda še zdaj ni na njihovih domovih. Dobavni roki proizvajalcev so maratonsko dolgi. V nekaterih primerih je treba čakati celo več kot tri mesece.

Proizvajalci sicer skušajo stanje popraviti, vendar temu niso kos. Kupec krivi trgovino in ta v njegovih očeh postane nesolidna. Prav zato delavci Preskrbe razmišljajo, da v prihodnje blaga takšnih proizvajalcev na razstavah ne bodo več ponujali.

MILE BITENC

Kdo ve, kdo je bil kupec razstavljene garniture. In, ali je že na njegovem domu?

Premakljiv delovni čas v delovni skupnosti SOZD Mercator

Zakaj začnemo razpravo o premakljivem delovnem času?

Vprašanje premakljivega delovnega časa v delovni skupnosti Mercatorja je prisotno dalj časa. Za to je več razlogov, zlasti pa so naslednji: urediti formalno delovno disciplino (reden in kontroliran prihod na delovno mesto in odhod z njega), znebiti se občutkov »topega« delovnega časa in doseči, da je delovni čas tudi sredstvo za urejanje medsebojnih odnosov. Med letom smo imeli opraviti s problemi samoupravne organiziranosti in integracij, pa je vprašanje premakljivega delovnega časa bilo potisnjeno v drugi program. Danes, ko postopek samoupravne organiziranosti SOZD Mercator teče proti koncu in poznamo organizacijo delovne skupnosti, lahko vpeljemo še premakljiv delovni čas in registrirane ure za evidenco prihoda in odhoda delavcev na delo v organizacijski enoti delovna skupnost SOZD Mercator.

Uvedbo premakljivega delovnega časa in registriranih ur naj bi urejal Pravilnik, ki ga sprejme zbor delavcev delovne skupnosti. Ta je v osnutku. Obravnaval ga je svet delovne skupnosti in ga dal v javno obravnavo. Čas za obravnavo naj bi tekel 15 dni in bi ga dokončno sprejel zbor delavcev delovne skupnosti koncem tega meseca, veljal pa bi od 1. januarja 1977.

Besedilo Pravilnika v prvem poglavju vsebuje odgovore na nekaj vprašanj. Navajamo enega med njimi:

člen 1. Premakljiv delovni čas je način dela, kjer pričetek in konec dela nista določena s trenutkom temveč z obdobjem...

Skratka, delavec ima možnost, da izbira čas prihoda na delo in se znebi miselnosti, da je edina točnost priti na delo ob 6. uri in zapustiti delo ob 14. uri. Upoštevanje samo takega delovnega časa imenujemo togi delovni čas a disciplino imenujemo formalna disciplina.

Iz teorije poznamo, da je delo človekova aktivnost za pridobitev dobrin. Toda dobrine se po količini, vrsti in kvaliteti spreminjajo, to pa pogojuje tudi sprememba načina dela. Če smo v skladišču prej potrebovali pet delavcev za prenos 10 ton blaga, danes potrebujemo enega delavca z viličarjem, ki vse to naredi v nekaj minutah, seveda, če je to blago primerno pakirano — paletizirano. Pravimo, da se delo opravi v nekem času. Tako pridemo do pojma »delovni čas«. To je merilo za vrednotenje dela, časovno traja in ima dele časa: ura, dan, mesec, leto itd.

Za vsako delo pa je važna terminska razporeditev delovnega časa. Za eno delo potrebujemo dopoldanski delovni čas, za drugo popoldanski ali nočni delovni čas. Ureditev delovnega časa postaja osnova delavčevega življenja. Delovni čas mora biti uporabljen za delo, toda delavcu mora ostati nekaj prostega časa. Za vse delavce ta čas ni enako potreben, tudi ne v istih časovnih intervalih in za to velja trditev, da nikakor ni

mogoče urejati delovnega časa za vse enako.

Urejanje delovnega časa je bilo skozi zgodovino zelo različno. Pred nastankom industrializacije je bilo neenotno, po njej nekoliko urejeno, vendar se je v začetku meja delovnika pokrivala s fizično močjo delavca. Delavec je delal do onemoglosti, 12 do 16 ur. Zaradi takega izkoriščanja traja dolga leta borba za določitev konkretnega delovnega časa. Omeji se na 15 ur, kasneje na 10 ur in nazadnje na 8 ur. LETA 1965 pa Zvezna skupščina SFRJ sprejme zakon o 42-urnem delovnem tednu. Toda nastane vprašanje, kako naj traja ta delovni teden? Drugače rečeno določiti potek delovnika in predvideti način koriščenja celotnega delovnega dneva. To je tudi cilj našega Pravilnika o katerem pišemo.

Delovni čas lahko delimo v dve skupini:

— fiksni — togi delovni čas (začne delavnik za vse delavce ob 6.00 in neha ob 14.00—

— premični delovni čas (različno začne delavnik in različno neha)

Premični delovni čas ima naslednje oblike:

1. premični delavnik
— nekateri delavci obvezno začnejo ob 6.00 in nehalo ob 14.00
— nekateri delavci začnejo ob 6.30 in nehalo ob 14.30

2. **PREMIČEN DELAVNIK, Vendar s SVOBODNO IZBIRO PRIČETKA IN KONCA DELAVNIKA.** V obeh primerih imamo opravka s premičnim delavnikom.

3. premični delavni čas — ta čas predvideva Pravilnik v členu 7., in sicer:

1. obdobje za prihod na delo — od 6.15 do 7.30

2. obvezni delovni čas — od 7.30 do 13.00

3. obdobje za prihod — od 13.00 do 14.40

4. podaljšan delavnik — od 14.40 do 17.00

5. normalni delavnik — od 6.15 do 14.40

6. dovoljeni delovni čas — od 6.15 do 17.00

Pravilnik v členu 8. vsebuje definicije vseh zgoraj omenjenih pojmov.

Praktično premični delovni čas omogoča delavcu naslednje:

1. **ZAČNE DELO V NEKEM TRENUTKU V OBDOBJU PRIHODA NA DELO.** Odpade strah za zamudo na delo;

2. v obveznem delovnem času morajo biti vsi delavci na delovnih mestih. Delavci, ki ne pridejo na delo ob 6.15 temveč 7.15 začnejo eno uro pozneje in če želijo ta dan delati 8 ur, morajo ostati eno uro dlje, to pomeni, da ne konča z delom ob 14.40 ampak 15.40 (poseže v obdobje podaljšanega delavnika).

3. Delavec lahko dela manj kot 8 ur dnevno, oziroma 42 ur tedensko, oziroma 168 mesečno, vendar ta negativna vsota ur znaša lahko le 10 ur mesečno. Če delavec dela več ur — tudi največ 10 ur — govorimo o pozitivni vsoti delovnih ur.

4. To prenašanje ur pogojuje izravnalno obdobje (člen 13. osnutka Pravilnika) in obračunsko obdobje.

Obračunsko obdobje je tekoči mesec. Izravnalno obdobje pa je tekoči in naslednji mesec v katerega delavec prenaša razliko 10 pozitivnih ali negativnih ur.

5. Delavec dobi v obračunskem obdobju — tednu, mesecu — plačane vse ure kot če bi normalno delal. V naslednjem mesecu mora nadomestiti ne-gativni fond ur, oziroma manj delati zaradi pozitivnega fonda ur in se mu spet obračuna redni fond ur koledarskega meseca. Če delavec ne nadoknadi manjkajočega fonda ur v izravnalnem obdobju se mu ure odtegnejo in se sproži disciplinski postopek za kršitev delovnih obveznosti.

6. Delavec ne more zaradi pozitivnega fonda ur koristiti prostega dne v izravnalnem obdobju.

Pravilnik dalje predvideva načine evidence delovnega časa prebitega na delovnem mestu. Prihode in odhode registrira registrirna ura. Odhod med delom je samo proti dovolilnici. Odsotnost z dela je lahko plačana ali neplačana. V členu 17 osnutka Pravilnika so plačane odsotnosti: bolezen, dopust, službena potovanja, orožne vaje, poročniški dopust, tečaji, državni prazniki in drugi opravičeni izostanki. Vse druge odsotnosti je treba nadoknaditi (člen 204).

Pravilnik dalje določa tehnično izvedbo evidence pristojnosti na delu in odhoda z dela.

Oba vhoda z Aškerčeve ceste se zapreta. Na dvorišče hiše Aškerčeva 3 se montira registrirna ura. Za vse delavce je enoten vhod in izhod, to je glavni vhod upravnega poslopja iz Emonske ulice. V dopoldanskih urah kontrolo koriščenja registrirne ure izvaja dopoldanski čuvaj. Dovolilnice za izhod zbira čuvaj in jih oddaja obračunovalkam delovnega časa. To so delavke — v največ

primerov tajnice, ki tudi danes vodijo evidenco prisotnosti delavcev na delovnih mestih. Vodijo dosedanja evidenco in skrbijo za nadomestilo negativnega fonda ur v izravnalnem obdobju oziroma pravičnega koriščenja pozitivnega fonda in v istem obdobju. Po poteku meseca zamenjajo kartice pri registrirni uri in skrbijo za reklamacije, ki jih posreduje dopoldanski čuvaj.

V času javne obravnave pravilnika, delavci lahko dajo svoje pripombe zlasti na naslednja predvidena določila:

1. ali je pravilno, da normalni delovni čas preneha ob 14.40. Možne so druge rešitve. Na primer:

— od 6.00 do 14.25 vsak dan
— od 6.15 do 14.15 razen srede, ko se delavnik konča ob 16.15

— od 6.15 do 14.15 razen ponedeljka in srede, ko se delavnik konča ob 15.15 itd.

V vsakem primeru ostane čas za malico nespremenjen (tako kot danes)

2. ali se med plačane — neopravičene izostanke prišteje še neka druga odsotnost;

3. ali je lokacija registrirnih ur pravilna in tehnična izvedba realna;

4. ali je premični delovni čas potreben in mogoče ne bi kazalo vpeljati le evidence prisotnosti na delu brez premičnega delovnega časa;

5. ali je negativna oziroma pozitivna vsota ur za prenos iz meseca v mesec potrebna oziroma prenizka.

Če se delavci odločijo za Pravilnik v celoti potem je dosežen cilj, ki je definiran v členu 2, in sicer:

1. boljša izbira delovnega časa;

2. boljše psihično počutje delavcev;

3. boljša izbira prostega časa delavca;

4. enakomernjša obremenitev javnih prevoznih sredstev in komunikacij.

VUKADIN NEDELJKOVIĆ

Gore snežink, ki so jih pripravili v našem aranžerskem oddelku, počasi kopnijo. Prodajalne si nadevajo praznično obleko. No to ni vse, kar so izdelali naši aranžerji, saj je treba omeniti tudi razne napise, voščila, smrečice in drugo.

Obratna ambulanta Mercator za ljubljansko področje

V razpravi je predlog za ustanovitve obratne ambulante Mercator, ki naj bi imela v svojem sestavu splošno in zobno ambulanto. Pacienti bi bili aktivni delavci SOZD Mercator iz ljubljanskega področja in še nekateri drugi, kot na primer upokojeanci. Prihranili bi znatna sredstva, saj sedaj namenjamo za obvezne zdravniške preglede delavcev živilske stroke in za obvezne preglede delavcev ob nastopu službe precej denarja. V lastni ambulanti bi tudi lažje kontrolirali koriščenje bolniškega staleža, delavci pa bi se izognili zamudnemu čakanju po drugih ambulantah. To je le nekaj pokazateljev, ki gredo v prid domači ambulanti.

NALOGE AMBULANTE

V splošno ambulanto bi prihajali na pregled delavci pred sklenitvijo delovnega razmerja, v njej bi opravljali redne obvezne zdravniške preglede delavcev iz živilske stroke, nudila pa bi tudi zdravniške usluge delavcem, ki zbolijo in se ambulantno zdravijo in nenazadnje bi skrbela za preventivne ukrepe za povečano zdravstveno varstvo naših delavcev.

Enake ugodnosti bi nudila tudi zobna ambulanta.

KDO BODO PACIENTI?

O tem bomo odločali v razpravi. Ali bodo to samo aktivni delavci SOZD (iz ljubljanskega področja), ali tudi še morda upokojeanci, člani družin delavcev z nižjimi OD, otroci mater samohranilk, otroci ponesrečenih delavcev na delu itd.

PREDNOSTI AMBULANTE

Upravičenost ustanovitve obratne ambulante, ki bo v sklopu Zdravstvenega doma Ljubljana-Center in naj bi imela svoj sedež na Privozu 12 (upravni prostori TOZD Emona), delala pa v dveh izmenah, je ekonomsko in sociološko utemeljena. Resda, bodo začetni stroški večji zaradi adaptacije zgradbe in nabave opreme, vendar bodo kasnejši stroški za zdravstveno varstvo naših delavcev nižji, kot do sedaj. Odpadlo bo plačilo za obvezne preglede delavcev v živilski stroki, pri čemer bomo pridobili kar 70 % sredstev za vzdrževanje ambulante, nadalje ne bomo plačevali pregledov delavcev, ki se na novo zaposlujejo v naši delovni organizaciji.

Njena prednost bo tudi v tem, da bomo lažje kontrolirali bolniške staleže, da bo odpadlo dolgotrajno čakanje naših delavcev po drugih ambulantah. Ne smemo pa prezreti

tudi te dobre strani, da bo delavec občutil več varnosti pri zdravljenju in večjo pripadnost svoji delovni organizaciji.

NADA RIHTAR

Naši novi sodelavci

V nekaj stavkih bi vam rad predstavil tovarišico TATJANO KOŠIR, dipl. ing. živilske tehnologije, ki je zaposlena kot tehnologinja za trajne izdelke iz izdelke iz konjskega mesa v TOZD TMI.

Tu je zaposlena eno leto, z vestnim delom pa je že vzbudila zaupanje svojih sodelavcev. To so opazili in še posebno cenijo člani ZK, ki so jo pred kratkim sprejeli v svoje vrste.

Prijazno se je odzvala povabilu na razgovor in odgovorila na nekaj vprašanj.

Pred katerimi delovnimi nalogami ste se znašli v novi sredini?

»Istočasno, ko sem začela z delom v TOZD TMI je stekla tudi proizvodnja trajnih izdelkov. Tako je bilo to začetek proizvodnje za TMI in zame, kar je zahtevalo veliko znanja, zavzetosti, volje in sodelovanja, da je proizvodnja lahko uspešno stekla.«

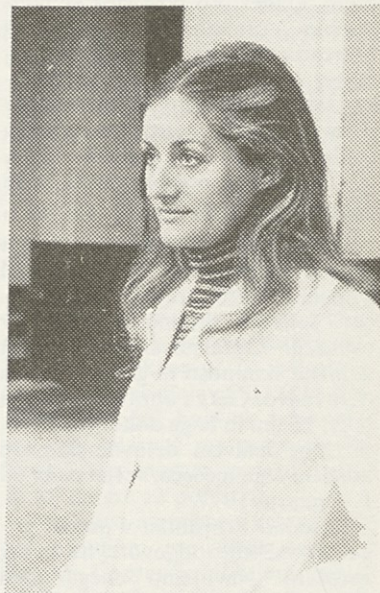
Bi nam povedali še nekaj več o proizvodnji trajnih izdelkov zdaj in v prihodnje?

»Naš asortiman je standarden in obsega: čajno klobaso, salamin in domačo Mercatorjevo salamo. Z dobro kvaliteto izdelkov smo dosegli dobro »afirmacijo« na trgu, kar nas je privedlo v razširitev in izgradnjo novih celic. Zdaj proizvajamo letno 300 ton trajnih izdelkov, z dograditvijo štirinajstih celic z avtomatskimi klimatskimi napravami bomo povečali proizvodnjo na 1000 ton letno. V to povečanje so vključeni predvsem trajni izdelki iz konjskega mesa.

In kako je s predelavo in plasmajem izdelkov iz konjskega mesa?

»S proizvodnjo izdelkov iz konjskega mesa smo pričeli šele pred nekaj meseci. Prodaja teh izdelkov pa je omejena le na specializirane prodajalne z izključno konjskim mesom, ki pa sta trenutno v Ljubljani le dve.

Asortiman izdelkov je precej bogat in obsega: češko in suho kmečko klobaso, delikates salamin, ter študentsko, trimsko in triglavsko salamo. Z raznolikim asortimanom in prodajo vakuumsko pakiranih in ustrezno deklariranih izdelkov iz konjskega mesa po samopostrežnih

in klasičnih trgovinah bomo lahko ponudili potrošnikom stalno in ustrezno količino kvalitetnih izdelkov iz konjskega mesa. S tem bomo povečali proizvodnjo izdelkov iz konjskega mesa na 270 ton letno. V prihodnjem letu bomo tudi odprli še tri mesnice za prodajo konjskega mesa, tako da bi bila v vsaki občini mesta Ljubljane po ena.«

Pogovor je tovarišica Tatjana Koširjeva sklenila z ugotovitvijo, da je uspešna proizvodnja in zadovoljstvo na delovnem mestu predvsem odraz sodelovanja med sodelavci.

STEVO DOŠENOVIC

Takšne vrste so v predprazničnih dneh v naših prodajalnah že običajne.

Silvestrovanje
v KAVARNI
in BARU
NEBOTIČNIK

★ ARTISTIČNI PROGRAM
★ GLASBA ZA PLES
★ ŽREBANJE SILVESTRSKIH NAGRAD
★ OD 19. URE DALJE

★ Za prijetno počutje
bo poskrbel kolektiv
TOZD KAVARNA-BAR NEBOTIČNIK

Mercatorjev mozaik — Mercatorjev mozaik — Mercatorjev mozaik

LETO JE NAOBKROG in kot je v Mercatorju že tradicija, je tudi tokrat Konferenca osnovnih organizacij sindikata pripravila novoletno srečanje upokojencev. Bilo je 23. decembra v domu JLA v Ljubljani. Za prijetno razpoloženje so poskrbeli Jeršinovci in Mito Trefalt s svojim trim testom. Bili smo tam in za naslednjo številko pripravili obširnejšo reportažo.

NAŠE NAJMLAJŠE PA JE OBISKAL DEDEK MRAZ. Ponekod je prišel sam, drugje pa je imel s sabo spremstvo. Ni pozabil niti na prijetne igrice za otroke, kaj šele na poln koš igrač in sladkarij. Tudi dedka Mraza smo spremljali in več o tem v naslednji številki.

V DRUGI POLOVICI DECEMBRA je bil v Kranju spet novoletni sejem. Kot je že navada, so tudi tokrat sodelovali Tržičani, prodajali pa so pohištvo, belo tehniko in akustiko. Pri nakupih so nudili novoletni popust, potrošniški kredit in brezplačno dostavo na dom.

TOVARNA MESNIH IZDELKOV je zaradi velikega zanimanja potrošnikov v novembru odprla

novo mesnico s konjskim mesom na Povšetovi ulici v Ljubljani. Po novem letu pa nameravajo takšno mesnico odpreti tudi na Aleševčevi ulici v Šiški. Jeseni so odprli tudi novo mesnico v Škofijah pri Kopru.

RAZNE DEGUSTACIJE, ki smo jih v sodelovanju s proizvajalci pripravili v minulih mesecih, so med potrošniki vzbudile veliko zanimanja. V tem času se tudi poveča nakup ponujenih izdelkov. Nekateri proizvajalci kupcem ob nakupu njihovih izdelkov tudi podarijo svoje drobne proizvode, pa značke, kozarce itd....

TOZD HLADILNICA je pred nedavnim ponovno dobila potrjeno registracijo za izvoz divjačine in vseh vrst mesnih izdelkov v ZR Nemčijo. V naši republiki je razen Perutnine Ptuj edina TOZD, ki izpolnjuje pogoje nemške inšpekcije. To je za nas in za naše inšpekcijske službe v pohvalo, če vemo, da tudi dežele skupnega evropskega trga, kot so Avstrija, Francija in Anglija ne izpolnjujejo njihovih pogojev.

Svečanost ob sprejemu mladih v ZK so v TMI pripravili v novih klubskih prostorih. Pozdravni govor je prebral sekretar OOZK, Alojz Kovačič

V ZK so v TMI sprejeli

Devet mladih komunistov

Praznik republike, 29. november, so v Tovarni mesnih izdelkov obeležili na svojstven način. Ob tem prazniku so se namreč vrste članov Zveze komunistov okrepile. Mednje so sprejeli devet mladih delavcev, ki so s svojim delom in aktivnostjo pri delu v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah dokazali, da to zaslužijo.

»V imenu naše osnovne organizacije vsem novosprejetim članom čestitam in želim, da bi se v naši organizaciji počutili kot polnopravni člani ZK in aktivno sodelovali pri reševanju nalog, ki izhajajo iz Programa in statuta ZK,« je v poz-

dravnem govoru poudaril Alojz Kovačič, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov v TOZD TMI.

V nadaljevanju je tovariš Kovačič poudaril nekaj misli, ki izhajajo iz programa in statuta ZKJ, njegovim besedam pa se je v imenu sekretariata ZK podjetja Mercator pridružil tudi tovariš Vasja Butina.

Po končani slovesnosti se je v imenu mladih komunistov za sprejem v organizacijo zahvalila tovarišica Tatjana Košir in obljubila, da bodo dostojno zastopali članstvo v ZK.

MILE BITENC

Devet mladih komunistov v TMI: Miha Šušteršič, Martina Bahovec, Milka Gračner, Tatjana Košir, Stane Šmuc, Rada Karadžić, Stanislav Zgonc, Kazimir Borštnar in Lainšček Franc.

Potrošnik Jure Podrebarac nam piše

Sem upokojeni oficir, stanujem pa na Sojerjevi ulici 6-c v Ljubljani. Že več let sem redni kupec v vaši samopostrežbi na Sojerjevi 64. Vseskozi zadevam na dober odnos vaših delavk in delavcev, ki so se tu večkrat izmenjali. Do strank so zmeraj razumevajoči, potrpežljivi, vljudni in tovariški. Čeprav smo potrošniki včasih nekoliko napotrpežljivi, ker se nam zmeraj mudi, vseeno ta naša živčnost nanje ne vpliva. To je odraz njihovega velikega razumevanja in čuta odgovornosti, ki je prisoten pri vseh, na čelu s poslovo-

V trgovino prihajam redno, kot kakšna gospodinja. V družini imam bolezen pa sem jaz tisti, ki za vse poskrbim. Tovarišice v trgovini moj primer dobro poznajo in me razumejo in pomagajo. To so pokazale tudi v tem primeru, ki sem ga sklenil napisati.

Lep čas v Ljubljani ni bilo za dobiti banan. Tudi v omenjeni prodajalni ne. In zgodilo se je, da je vaša sodelavka — pomočnica iz samopostrežbe pozvonila nekega dne pri nas in nam prinesla banane, ki so jih ravno predtem dobili.

To me sploh ni preveč presenetilo, ker sem take pozornosti zmeraj deležen. Zato menim, da bi takšni morali biti tudi drugi trgovski delavci v drugih prodajalnah in si tako pridobiti simpatije svojih potrošnikov in njihovo zaupanje.

Ob koncu se zahvaljujem upravi TOZD Grmada za takšno vzgojo trgovskega kadra, posebej pa kolektivu samopostrežba na Sojerjevi 64.

Upokojenci nam pišejo

Prijetno sem bil presenečen nad pozornostjo nekdanjega kolektiva, ki se je spomnil name in mi sedaj pošilja glasilo Mercator.

Vedeti morate, da je vsak uspeh in napredek vašega kolektiva tudi ponos nas upokojencev, ker smo prav gotovo tudi mi doprinesli k temu svoj delež.

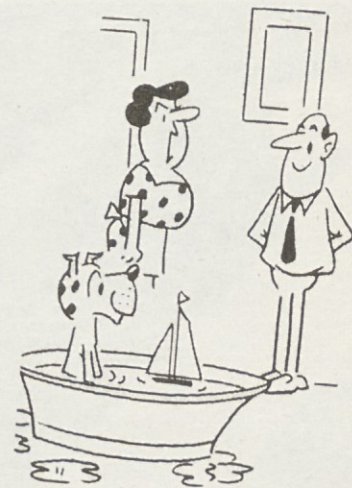
Spominjam se, da je bil tudi moj veliki delež pri uspehih Panonije in slednjič tudi Mercatorja na področju Lenarta, Gornje Radgone in tudi Lendave, kjer sem vkljub veliki konkurenci zastopal kolektiv polnih osem let. Da sem svoje poslanstvo v redu izpolnjeval mi je tudi v veliko zadoščanje, saj so se ravno vsi trije kolektivi 100 odstotno odločili postati družina tega velikega kolektiva. K temu uspehu izrekam vodilnim osebam vso priznanje.

Ker sem v prejšnji številki glasila prebral tudi nekatera imena delavcev Panonije, ki so bili deležni zlate značke podjetja, sem prepričan, da sem si enako tudi sam zaslužil v spomin.

S tem mojim pismom želim celotnemu združenemu kolektivu obilo sreče, polno delovnih uspehov kakor tudi še nadaljnje integracije.

S tovariškimi pozdravi!

Kucec Alojz
Pekre Limbuš

— Imam občutek, da svojega psa včasih malo razvajaš!

Danici Ožbolt v slovo

Konec oktobra smo v Mercatorju spet izobesili črno zastavo. Po kratki in zahrbtni bolezni nas je zapustila sodelavka TOZD Logatec, Danica Ožbolt.

Boleče je odjeknila novica, da je ni več med nami. Vest, da je tako nepričakovano odšla iz naše sredine, je za marsikoga nerazumljiva.

Dobro se še spominjamo, ko je ob novem letu 1953 prišla v naš kolektiv. Iz Občine Logatec jo je pot pripeljala v trgovino in delu v trgovini je ostala zvesta do konca. Od začetka službovanja v bivšem trgovskem podjetju Logatec, pa vse do leta 1962, ko se je podjetje združilo z Mercatorjem je Danica Ožbolt opravljala delo raču-

novodje. Zatem je prevzela mesto referenta za obračun poslovalnic in kasneje, ob priključitvi nekdanje poslovne enote Logatec k maloprodaji, začela delati kot vodja oddelka logaške trgovine.

V letu 1953 so v podjetju nastale nove spremembe. V okviru Skupnosti TOZD Detajl smo se organizirali kot TOZD Logatec, Danica pa je bila izvoljena za predsednika kolegijskega poslovnega organa. Povsod, na vseh delovnih mestih, je bila vedno vestna, prizadevna in sad vseh njenih naporov smo znali ceniti vsi. Mimo tega, da je bila dobra delavka in tovarišica se je vedno aktivno vključevala tudi v delo

samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, bila odbornik v občinski skupščini Logatec, sodelovala v raznih svetih skratka, nismo je poznali in cenili samo v Mercatorju, takšno so jo poznali in cenili tudi v Logatcu.

Kljub obilici dela na delovnem mestu pa je našla tudi čas za sodelovanje pri športnem društvu, pa pri gasilcih in v raznih drugih organizacijah.

V letošnjem juliju se je hotela posloviti od nas in se upokojiti. Vendar pa se je zavedala, da pred nami stoji kup velikih in odgovornih nalog. Za novo organizacijo Mercatorja je hotela doprinesiti tudi sama svoj delež in tako je še ostala v kolektivu. Žal pa so njeni načrti in naloge ostali nedokončani.

Morda jo bomo zato še toliko bolj pogrešali. Ljudje pač znamo šele ob izgubi sočloveka, tovariša, ceniti vse njegove vrednote. Takrat se pravzaprav zavemo, kaj smo izgubili.

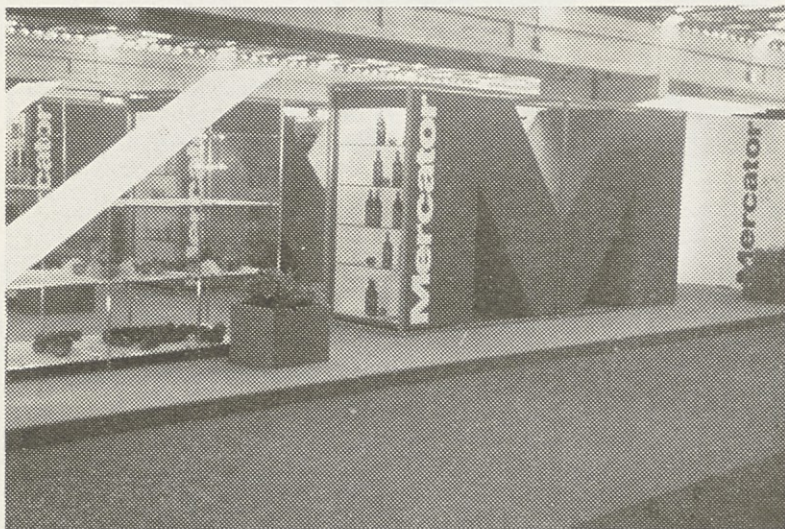
Danico bomo pogrešali kot dobro in iskreno sodelavko, čeprav je odšla od nas, bo ostala v naših srcih za vedno.

Slava njenemu spominu!

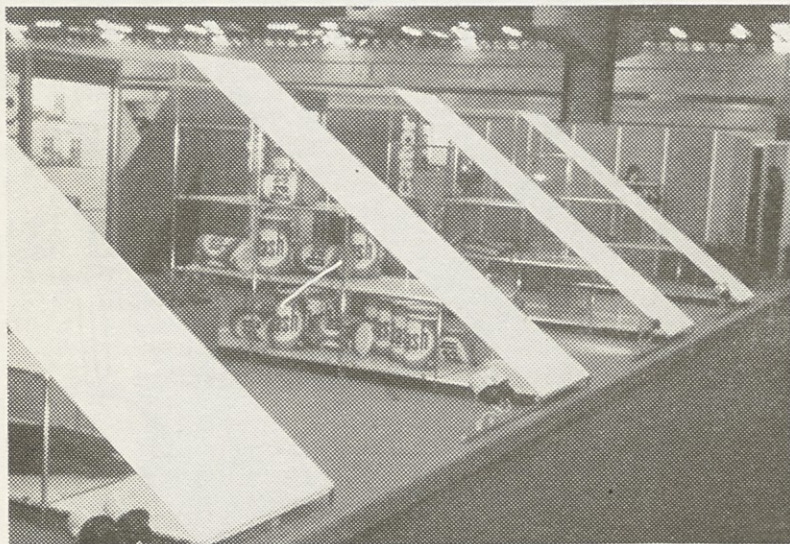
SODELAVCI

Obljuba dela dolg

V zadnji številki smo vam obljubili, da tokrat objavimo fotografije iz jesenskega zagrebškega velesejma. Razstavljali smo v novi hali, na novem raz-

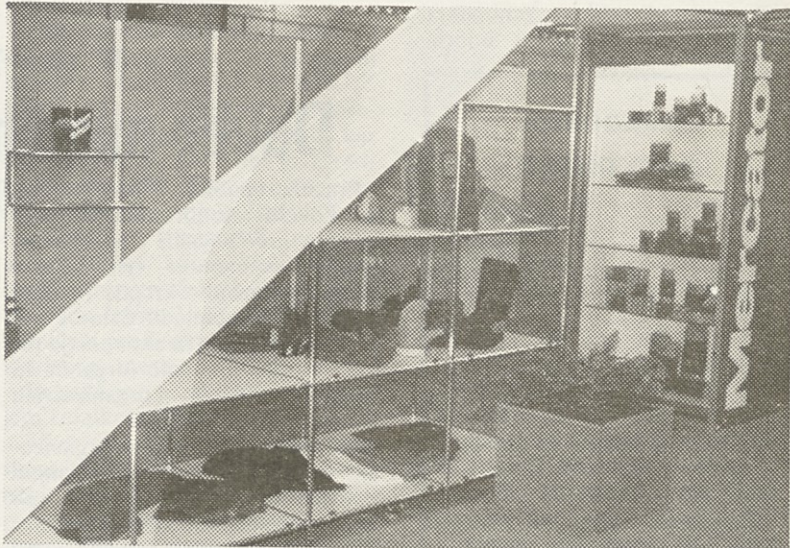

Osem takole velikih črk »M« je obiskovalce opozarjalo na naš razstaveni prostor. V stranskih vitrinah smo razstavljali najrazličnejše blago

Pogled na naše stojnice iz drugega zornega kota

stavnem prostoru. Naš štand se je močno povečal in povsem spremenil. Na 362 kvadratnih metrih smo prvič predstavili celotno dejavnost Mercatorja; skupaj z nami pa se je predstavil tudi Agrokombinat iz Krškega.

Del razstavnega prostora; izdelki Zaščite iz Kidričevega in Embe

TOZD Emba se je predstavila še posebej. Njen razstaveni prostor je bil izredno lepo urejen

Degustacije. Degustacije.

Potrošnik marsikdaj ne zaupa v reklamo, ki ponuja novosti. Za prvi nakup se velikokrat le težka odloči. In tedaj spozna, da je morda storil le prav.

V Mercatorju smo na to večkrat pomislili. Res, potrošniku je treba nove proizvode predstaviti na čimbolj neposreden način. Prav zato smo se z nekaterimi dobavitelji dogovorili, da pripravimo na prodajnem mestu degustacije njihovih novosti. Tega posla smo se v naši propagandni službi lotili z vso vnemo in resnostjo in zagotovo lahko trdimo, da so povsem uspele minule degustacije.

Važna je predvsem ugotovitev, da takšen način predstavitve naš kupec sprejme z velikim navdušenjem. Ob tej priložnosti ne poskusi le novega proizvoda, marveč zahteva o novostih tudi druge informacije. Vse to se pa seveda odraža tudi na prodaji. Ne le tisti dan, ko le-ta prav močno poraste, marveč tudi potem.

Vendar ima tudi tokrat medalja dve plati. Trгоvec sam, seveda gre tu za nekatere izjeme, da prav izdelkom, ki jih predstavljamo na pokušnjah, premalo poudarka na prodajnem mestu. Ob takšni priložnosti je pač potrebna večja zaloga in ne bi se smelo pripetiti, da takšno blago zmanjka že med samo degustacijo.

Moramo si prizadevati, da takšne in podobne pomanjkljivosti v prihodnje odpravimo. Tedaj bomo res lahko popolnoma zadovoljni: in ne samo mi, marveč tudi naši poslovni partnerji, katerih izdelke predstavljamo na degustacijah.

MILE BITENC

Delamaris, Slovin in Žito: konzerve, vino in kruh

V decembru smo spet pripravili dve degustaciji, na katerih sodelujejo Delamaris, Slovin in Žito. Kupcem smo ponudili Mercator sardino in Pikant sardino, vino Vranac in razne vrste kruha. Poudariti je treba, da je prav za takšno degustacijo veliko zanimanja, saj gre tu v največji meri za že pripravljena jedila. Posebno veliko povpraševanja je po Prebrancu in vinu Vranac, ki je pred kratkim za svojo kakovost prejel naslov Zlati zmagovalc Beograda.

Pa še nekaj. Ko govorimo in pišemo o degustacijah, moramo omeniti tudi Palomo iz Sladkega vrha. Povsod namreč sodelujejo s papirnati servietami.

Na degustacijo novih mesnih izdelkov smo vabili tudi novinarje. Na sliki: direktor TMI v razgovoru z novinarko radia in novinarjem Dnevnika.

Takole smo na eni izmed degustacij pripravili razstavo kruha iz Žitovih Pekarn.

Naši aranžerji so uredili v Ljubljani lično izložbo z izdelki Dane. Takoj je pritegnila pozornost mimoidočih.

Pred pultom, koder smo ponujali izdelke Dane in Konditorja je bilo ves čas živahno.

Dana in Konditor: pijače in slaščice

V prodajalni nekdanje TOZD Hrana v Puharjevi ulici v Ljubljani smo na degustaciji predstavili nekatere alkoholne in brezalkoholne pijače Dane iz Mirne, hkrati pa smo ponudili tudi slaščice iz delavnic slaščičarne Konditor, ki se priprav-

lja na integracijo z Mercatorjem. Ker se bližajo prazniki, je ob tem močno porastla prodaja pijač Dane. Morda tudi zato, ker smo ob nakupu vsakemu kupcu podarili garnituro ličnih kozarcev.

Kolinska: Knorr juha Graziella

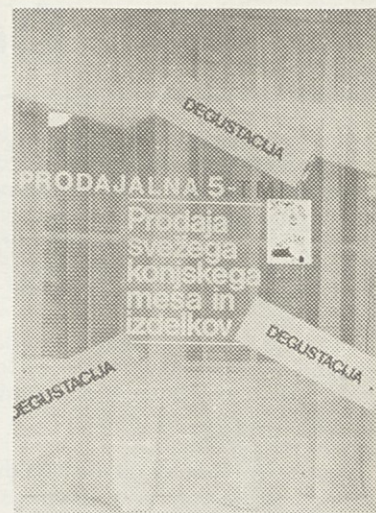
Za hitro pripravo toplega obroka so instant juhe zelo dobrodošle. Menda ni potrošnika, ki mu ne bi

bile poznane Knorr juhe, ki jih pri nas po licenci izdeluje Kolinska. Vseposod, koder smo v novembru pripravili pokušno nove juhe, so bili potrošniki zadovoljni. Novost so z navdušenjem sprejeli, hkrati pa tudi pridno praznili police, naložene s Knorr juhami.

Mercator, TOZD TMI: Izdelki iz konjskega mesa

Povpraševanje po konjskem mesu je v Ljubljani izredno veliko, premalo pa je prodajnih mest zanj. Zato so se v TOZD TMI odločili, da odprejo nekaj novih mesnic za prodajo svežega konjskega mesa in izdelkov. V novembru so odprli takšno mesnico na Povšetovi ulici v Ljubljani in na dan otvoritve pripravili degustacijo za kupce. Dan kasneje je bila pokušnja konjskih klobas tudi v mesnici na živilskem trgu.

V mesnici na Povšetovi se niso mogli ravno pohvaliti z odličnim prometom. Odkar pa je kupcem na voljo konjsko meso in izdelki, je promet močno porastel

Mesnica je vedno polna in nemalokrat gospodinje pustje v njej kar velike vsote denarja.

Večerna trgovina

Ko smo v letošnjem letu urejali poslovni čas naših prodajal, smo uvedli tudi nekaj novosti. Prav gotovo predstavlja največjo novost dežurstvo v večernem času. Tega smo prevzeli v Mercatorju in že od zgodnje pomladi naprej se pri tem menjavajo nekatere naše prodajalne.

Tokrat ni namen razpravljati o tem koliko je bilo to dežurstvo potrebno in uspešno. Ponekod bolj, drugje spet manj.

Za hip se le ustavimo ob nasled-

njem podatku. Do konca leta je dežurna vsak večer, razen seveda nedelje, prodajalna v Tavčarjevi ulici v Ljubljani. Pred dnevi jo je obiskal naš fotoreporter. Od osme ure zvečer, pa do desete, ko se konča podaljšan delovni čas, je našel le deset kupcev. In po kaj so prišli? Po razne drobnarije, ki so skupaj navrgle le borih sedemdeset starih tisočakov.

Pa premislimo, koliko je to uspešno!

MILE BITENC

Novo Knorr juho Graziella smo predstavili v samopostrežbah na Gregorčičevi ulici, v Savskem naselju in v Proletarski. Takole smo kupce obvestili o degustaciji.

Mm, kako dobra juha. In hitro pripravljena. Kot nalašč za nas, ki moramo po službi hitro pripraviti kosilo.

20 MERCATOR

Takole dolgočasno, pravijo, je skoraj vsak večer. Kupcev je res malo.

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE

Thomy majoneza

Kolinska

Zgodovina majoneze:

Po podatkih s katerimi razpolagamo, so pred 200 leti Francozi pod poveljstvom vojvode Richelieuja oblegali mesto Mahon na španskem otoku Malorci. V času obleganja jim je pričelo zmanjkovati življenjskih potrebščin, razen olja in jajc. Takrat pa je vojvoda dal nalog, da glavni vojaški kuhar iz tega naredi okusno jed. Kuhar se je potrudil in napravil hladno mešano omako iz olja in jajc. V spomin na ta dogodek in na osvajanje trdnjave Mahon se je ta omaka imenovala »mahonnaise«, iz te besede pa je kasneje zaradi lažje izgovorjave nastalo ime »majonnaise« ali po naše majoneza.

Celih 150 in več let se je ta mešanica olja, rumenjakov in drugih dodatkov servirala samo na elitnih večerjih višjih slojev. Izdelovanje te jedi je predstavljalo na dvorih izredno posebnost: najboljši kuharji so se trudili, da jo kar najbolje pripravijo. Šele ko je k proizvodnji majoneze pristopila živilska industrija je bila ta luksuzna poslastica pristopna najširšemu sloju ljudi.

Kaj je majoneza?

Torej majoneza je v glavnem mešanica rumenjakov in olja. Čim bolj sta ti sestavini med seboj izmešani, tem boljša je konsistenca in majoneza je tako boljše kvalitete. V kuhinjski majonezi prištevajo med hladne omake iz olja in predstavlja osnovo za najraznovrstnejše hladne pikantne jedi. Prvovrstno kvaliteto

majoneze lahko dosežemo samo z uporabo najmodernejših strojev in sodobne tehnologije. To daje majonezi obstojnost in trajnost. Ker pa v gospodinjstvih vseh teh možnosti nimamo so za to doma pripravljene majoneze manj obstojne in uporabne krajši čas. V primerjavi z industrijsko pripravljeno majonezo so tudi težje prebavljive.

Sestavine Thomy majoneze:

Recepte za te vrste majoneze so naredili najboljši švicarski kuharji. Narejene so iz visoko kvalitetnih in rafiniranih rastlinskih olj, izbranih in svežih kokošjih rumenjakov in prvovrstnega vinskega kisa. Poleg teh glavnih sestavin vsebujejo številne naravne začimbe in to v takem medsebojnem razmerju, da imajo majoneze izredno prijetno aromo in slasten okus. Tako je na primer v solatni majonezi 18 raznih začimb. Majoneze Thomy ne vsebujejo nikakršnih sredstev za konzerviranje ali zgoščevanje, katera bi na cenen način nadomestila del naravnih sestavin.

Asortiment Thomy majonez:

Trenutno so na tržišču tri vrste majoneze znamke Thomy:

- delikatesna majoneza
- solatna majoneza
- remulada.

Celoten asortiman Thomy majonez, ki ga ponuja Kolinska potrošnikom je izbran tako, da le-te zadovoljujejo različne okuse, njihova uporabnost pa je izredno šibka.

Thomy delikatesna majoneza v tubah, neto 85 in 170 g:

Ta majoneza vsebuje 82 % visoko kvalitetnega rastlinskega olja, je gosta in zadrži svojo obliko ko jo brizgamo iz tube. Grlo tube je pri mali kot pri veliki tubi zvezdasto oblikovano, tako, da majonezo pri brizganju tudi dekorativno oblikujemo. Majoneza v tubi je predvsem primerna za dekoriranje sendvičev, narezkov, jajc in podobno.

Thomy delikatesna majoneza v kozarcu, neto 250 g:

Ta majoneza vsebuje 80 % visoko kvalitetnega rastlinskega olja, je

gosta in se lahko lepo oblikuje. Po okusu je nevtralnija in se uporablja za vse vrste jedi z majonezo ali kot samostojen dodatek pri ribah, mesu, zelenjavi in tako dalje.

Thomy solatna majoneza v vrečkah, neto teža 100 g:

Solatna majoneza vsebuje najmanjši % rastlinskega olja in to 78 %, je malo redkejša in se ne more oblikovati. Je okusna, pikantnejša in prijetno kiselkastega okusa. Uporablja se za pripravo raznovrstnih majoneznih solat. V primerjavi z delikatesno majonezo je lažje prebavljiva.

Thomy remulada v kozarcu, neto 250 g:

Remulada je vrsta majoneze z dodatkom posebnih zelišč in začimb. Delčki zelišč so jasno vidni, kar je karakteristika remulade. Uporablja se kot dodatek jedem, predvsem ribam, šunkam, hladnim pečenkam, kurjim solatam itd.

Skladiščenje Thomy majoneze:

Majoneze so zelo občutljive na temperaturne spremembe ter na svetlobo. Zato jih je potrebno hraniti v temnejših prostorih pri temperaturi 5 do 20 stopinj Celzija. Še posebno kadar jih hranimo v domačem hladilniku ali v hladilnih omara trgovin moramo paziti, da je temperatura večja od 0 stopinj Celzija. Događa se namreč, da se v tem primeru olje izloči, majonezo pa z naknadnim pregretjem ne moremo popraviti in jo moramo zavreči. Previsoka temperatura in prevelika svetloba pokrivata majonezo, ki postane žarka in škodljiva za zdravje.

Uporaba Thomy majoneze:

Industrijsko pripravljena majoneza si je utrla pot v vsakdanji jedilnik, ker je vedno pri roki, prav tako pa je prodajna cena pristopna za vsak žep. V družinah kjer so vsi zaposleni, kjer pri kuhi vedno zmanjkuje časa, se s pomočjo majoneze pri mnogih jedeh zelo hitro doseže drugačen okus, vabljivejši izgled in prijetna sprememba. Z majonezo pripravljamo klasične majonezne solate in moderne kombinacije solat:

- francoska solata
- ruska solata

- solata iz rib
- solata iz mesa
- solata iz sadja, zelenjave, riža, testenin in krompirja.

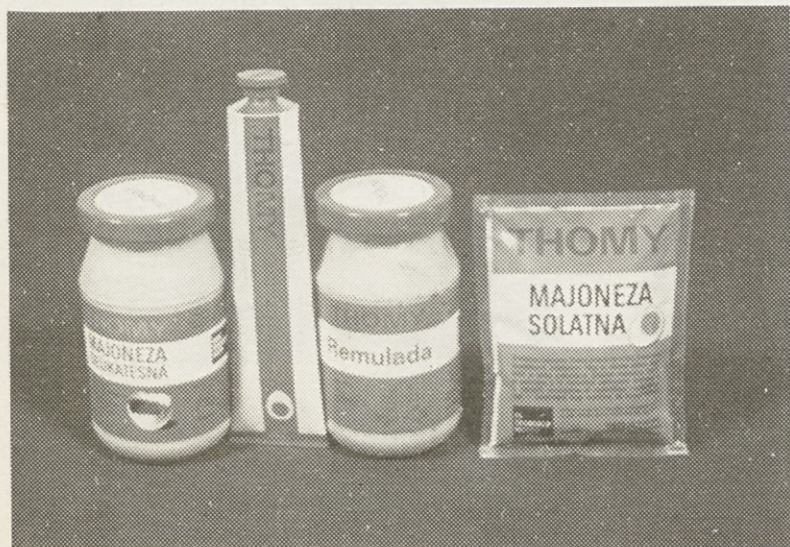
Majoneza je osnova majoneznim omakam:

- tatarska
- remulada
- ruska
- tirolska, zelena, iz svežega sira itd.

Thomy majoneza je nepogrešljiva pri mesu pečenemu na žaru, pri raznih pečenkah, ocvrtem mesu, ribah in perutnini. Z majonezo izboljšujemo jedi iz jajc in pripravljamo različne mešanice kot zelo moderne in originalne majhne poslastice ter dekoriramo najrazličnejše hladne jedi.

Tehnika kuhanja s Thomy majonezami:

Vse vrste Thomy majonez so že slane, začinjene in v določeni meri okisane, toda ne vse enako. Pri jedeh, katere pripravljamo s Thomy majonezo moramo predvsem paziti, da jih ne presolimo, zato jih je potrebno soliti šele na koncu. Prav tako moramo biti pazljivi z različnimi pikantnimi dodatki, kot na primer s kaprami, poprom, gorčico ali sardelnimi fileti. Vse dokler smo še neizkušeni v pripravi jedi z majonezo dodajamo vse to postopno, da jedi ne bi pokvarili in, da jih pripravimo tako kot odgovarja našemu okusu. Majonezo ali jed oplemenitimo, če jo okisamo z limono ali mešanico limonovega soka in belega vina. Pri tem moramo paziti, da ne uporabljamo preveč močan sadni ali vinski kis. Z vsemi temi dodatki jedi okisamo, istočasno pa majonezo razredčimo. Če se nam zdi še vedno prekisla dodamo lahko malo vode. Za določene jedi lahko uporabimo razredčeno nemastno juho iz mesa ter sladko ali kislo smetano. Vse jedi narejene z majonezo serviramo dobro ohlajene, edina izjema je omaka, katero boste našli v kuharskih knjigah pod imenom »topla majoneza«. Vse te pripombe moramo upoštevati predvsem takrat kadar jedi pripravljamo z industrijsko pripravljeno majonezo po klasičnih receptih.

V prejšnji številki našega časopisa smo objavili prva kupona z vprašanji o izdelkih Sladkogorske. Žal v naše uredništvo nismo prejeli toliko odgovorov, kot smo pričakovali.

Pričakujemo, da boste tokrat bolj pozorno prebrali sestavke, v katerih priporočamo kakovostne papirnate izdelke, ki jih v prodajalnah najdemo pod imenom PALOMA.

V tej številki vas seznanjamo o namenu papirnatih plenčk in o uporabnosti večnamenskih brisač. Seveda smo spet natisnili dva kupona z vprašanji. Skrbno jih preberite in nato vanje vpišite svoje odgovore. V zaprti ovojnici jih pošljite na naslov našega uredništva. In ne pozabite pripisati »IGRA SLADKOGORSKE«.

Ko bomo objavili še naslednja dva kupona in seveda prejeli odgovore, bodo najboljše izbrali v Sladkogorski in jih nagradili z bogatimi kolekcijami PALOMA izdelkov.

Toliko za danes. Srečno novo leto vam želi

SLADKOGORSKA

Večnamenske brisače

Minila so stoletja, da smo spoznali, kako pomembna je čistoča. Med osnovna pravila osebne higiene sodi pogosto umivanje rok. Naše roke prihajajo v stik s tisoči mikrobov, ki jih lahko odstranimo le s temeljitim umivanjem in brisanjem rok. Brisača pa mora biti seveda popolnoma čista, saj smo si sicer zaman umili roke. Z umazano brisačo smo zašli v nepretrgan krog bacilov. Res, da največkrat pogrešamo čisto brisačo

tam, kjer bi jo najbolj potrebovali; na poti, v javnih toaletnih prostorih, na bencinski črpalki itd. Rešitev je zelo preprosta in ena sama: VEČNAMENSKE BRISAČE PALOMA.

Večnamenske brisače Paloma lahko uporabljamo povsod. Lahko jih spravimo v avtomobilu, popotni torbi ali kje drugje, saj zavzamejo zelo malo prostora. Poskrbeti tudi

moramo, da jih bomo imeli doma vedno pri roki: v kopalnici, kuhinji, v garaži, v delavnici. V ta namen prodajajo tudi praktične držalnike, kamor naenkrat zložite 100 brisač in jih potem izvlečete po potrebi, ne da bi se dotaknili drugih brisač. Za avtomobiliste so izredno praktične brisače v kartonski embalaži; iz le-te izvlečete eno po eno brisačo. Za takšno lično zloženko PALOMA bi morali najti prostor v vsakem avtomobilu. Brisačam Paloma lahko mirno odstopi prostor (če ga ne najdete drugje), na primer kimajoči psiček ali podobna živalca na zadnji polici avtomobila, ki lastniku ne daje slovesa dobrega okusa.

Večnamenske brisače PALOMA so izdelane iz voljnega in vpijočega papirja tissue (tisju). Ker pogosto srečamo ta izraz, pogledimo, kaj pomeni. Tissue je angleški izraz z. tančico ali za zelo tanek svilen papir. Izraz tissue se je uveljavil po vsem svetu, nima pa povsod istega pomena. Med evropskimi papirničarji pomeni tissue tanek papir, ki je namenjen za predelavo v serviete, toaletni papir v rolicah, žepne robčke, brisače ali za druge izdelke takojmenovane higienske konfekcije.

Ponavadi ločijo razne kvalitete papirja tudi po ploščinski teži kvadratnega metra papirja. Tissue papir sodi med najtanjše in najlažje. Njegova teža je najpogostejše pod 20 gramov za kvadratni meter. Za primerjavo povejmo, da je časopisni

papir težak okoli 40 do 45 gramov na kvadratni meter. Tako tanke papirje izdelujejo na posebnih papirnih strojih, ki so »najhitrejši« med papirnimi stroji. Papirna ploskev, tančica, nastane s prepletanjem drobnih vlakenc celuloze na tekočem situ; skozenj odteka voda, kjer so ta vlakenca razpuščena. Tako proizveden papirni trak mora imeti natančno določeno lastnost: moč, debelino, težo, vpojnost, enakomernost, odpornost proti prehitremu razmočenju in še druge. Na posebnih previjalnih strojih se iz dveh, treh ali štirih plasti previje tissue papir v večplastne trakove primernih širin, ki so taki pripravljeni za predelavo.

Tako izdelane večnamenske brisače so res vsestransko uporabne. Z njimi si lahko obrišete obraz, roke in telo, z njimi pa lahko tudi vpijate maščobe z obleke, obrišete čevlje, stekla avtomobila, žaromete itd. Šele ko jih boste redno uporabljali, boste ugotovili, da so zares večnamenske.

Sladkogorska proizvaja tudi okrogle (v zvitkih), zložene brisače. Te so izdelane iz drugačnega papirja kot večnamenske brisače in so namenjene predvsem za uporabo v javnih toaletnih prostorih, kuhinjah itd. Prav vam bodo prišle tudi pri čiščenju oken, brisanju steklovine in podobno. Pri izbiri brisač torej tudi upoštevajte velik izbor in odločite se za najprimernejšo kvaliteto!

(kupon 3) večnamenske brisače

Sodelujte in povejte svoje mnenje!
PALOMA V OČEH POTROŠNIKOV

1. Brisače PALOMA uporabljate:

- a) doma
- b) na poti, izletu
- c) drugod

2. Ocenite kvaliteto brisač PALOMA:

- a) odlična
- b) dobra
- c) zadovoljiva
- d) nezadovoljiva

3. Ali uporabljate v vaši družini držala za PALOMA brisače:

- a) da
- b) ne
- c) ne vem, da obstajajo

4. Kaj menite o barvastih brisačah:

- a) dobra ideja
- b) odločili se bomo za nakup
- c) neprimerno za brisače
- d)

5. Imate kakšno idejo ali predlog v zvezi s PALOMA brisačami:

.....
.....
.....

Ime:

Priimek:

Poklic:

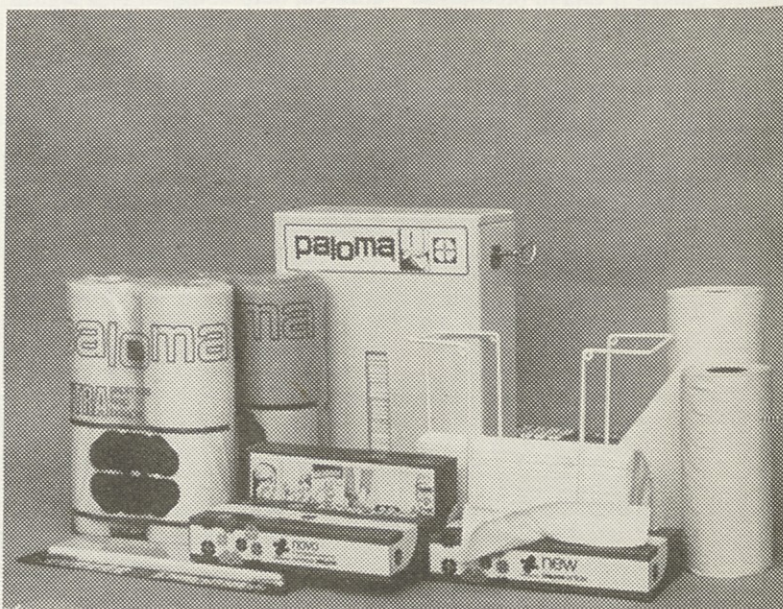
Naslov:

paloma

Papirnaté plenice — prihranek časa

Danes babice svojim vnučkom pripovedujejo, kako imenitni so bili njihovi starši kot dojenčki, saj so porabili zanje tudi do sto pleničk. V

zadregi pa so, ko jih radovedni vnuček vpraša: koliko pa sem jih jaz imel? Preostaneta jim dva odgovora. Ali jim povedo, da so zanje pora-

NAGRADNA KRIŽANKA

Kolinska

EVO
DODATEK JEDEM
DODATAK JELIMA

M	ONASSI - SOVO IME, AR'I	ČASOPISAR, NOVINAR	MAJHNA IDA, IDICA	AHER. FILM. IGRALKA FARROW	BREHNA NAVLAKA NEPOTR. STVARI	DIŠEČA TEKOČINA ZA NAR- KOŽE		IRIDIJ	15. ČRKA ABECED
							VEŽNIK KIS, PROIZVOD HP KOLINSK		
	GRELEC CENTR. KURJAVE								REDK. ŽENSKO IME
	KDOR KAJ IŠČE							KISIK OKRAJ. ZA SREDNOI	
	VEŠNA BREZ VE MENJA - ČICE				JEČA NAUK O RASTLIN STVU				
M	ČLAN ZADRU- GE	OČKA, ATEK, OČI		BERT SOTLAR POLHER		GLAS TROBENTE ALFI KABILDO			
EMA ZGONEC		15. ČRKA ABECED	VLAGA, MOKROST SOBA, PO DOHAČE						
DVOREŽEN SULICAŠT KIRURŠKI NOŽ				TIKOV LES MOŠKO POKRIVALO					
OKRAJŠ. EDVARD, EDICIJA		PREBI- VALKA IBERIJE				3	ENAKA VOKALA		
NAŠI RAZGLEDI		HELIŠČE VZKLIK, MEDMET		POGOSTO DALH. H. IME					
TEKOČE JEDI, HP KOLINSKE				Knorr®					
TEKOČE BREZ ZAOSTAN- KA, VRSTA VEŽENINE OKRASEK			IGRALEC NOGOM. KLUBA MERCATOR	ŽENSKO POKRIVA- LO	GORSKI REŠ. ČOLN RIM. BOG LOUBEŽNI		JOD	KLIC, POŽIV	UBOŽEC, REVEŽ
VIDA NOVAK		NAKOD- RANO SUKNO	OGLAŠA- NDE VRANE		PRESET- NIK FRANCE	ČISTINAV GOZDU HRV. PETROL			
1. SAMOGL IN OZNAKA ZA IRIDIJ			BARABA ŽIVALŠ. MAŠČOBA			3. SAMOGL OSEB. ZAIHEK		POGOSTO IME RIMSK. PAPJEŠEV OPERA ... 2 ONE GA SVETA LE, MOŠKO IME	
MAGNETOFON NA KASETE									
KVARTASKI IZRAZ									
POLHER	ŽIVIN. STA- JA V PLA- NINAH METER				NASLON- DALO				
PISAČELJ ZOLA									
KRIŽANKO SESTAVILA: MAJA HOČEVAR	... STOP							HENE RAČUN. CENTER	
DALMAT. ŽENSKO IME			CENT, CELZIJA						

THOMY
MAJONEZA
DELIKATESNA

Knorr®
Instant
kokošja
juha koncentrat

Neto 48g. Za 8 krožnikov juhe

bili več kot sto ali tisoč pleničk, ali pa jim lepo razložijo, kakšna pridobitev je PALOMA.

Zares je PALOMA, higienska konfekcija iz Sladkogorske, velika pridobitev za vso družino. V bogatem sortimentu proizvodov z zaščitnim znakom PALOMA najdemo izdelke za vse starosti, od dojenčkov naprej, pa za oba spola.

Papirnate plenice PALOMA imajo veliko prednost pred klasičnimi pleniciami iz blaga: po uporabi jih preprosto odvržemo v školjko, kjer se bodo po uporabi razvlaknile. Pri papirnatih plenicih PALOMA odpade zamudno pranje, sušenje in likanje, poleg tega pa so praktične za prenašanje; jemljemo jih lahko na vsako pot, obisk, sprehod, kamorkoli.

Papirnata plenica PALOMA po kvaliteti prav nič ne zaostaja za klasičnimi pleniciami, saj dobro vpija, je mehka, se ne guba in ne draži nežne otroške kože. Če otrok ni predolgo moker, se zunanje plenice iz blaga samo navlažijo, mokro in umazano papirnato plenico pa preprosto raztrgamo po dolgem in jo mirno vržemo v školjko.

Papirnate plenice PALOMA so izdelane iz zelo vpojnih celuloznih vlaken, ki se odlikujejo po dolžini in mehko. Med plastmi teh vlaken so kosi mehkega papirja, ki obdajajo vso plenico. Zunanja plast je iz mehke vlaknaste folije, ki je dokaj odporna proti trganju. Strokovno jo označujemo z mednarodnim izrazom »non-Woven«, po naše bi se temu reklo »ni tkano«, pomeni pa,

da ovoj ni iz tekstila, temveč je plenica izdelana iz bombažnih, celuloznih in drugih vlaken po postopku, ki je podoben onemu pri izdelavi papirja.

Gotovo vas zanimajo še drugi podatki o papirnatih plenicih PALOMA. Vsaka je dolga 34, široka pa 11 centimetrov. V enem zavitku jih je 20. Ker tehta vsaka plenica komaj 25 gramov, ima zavitek le pol kilograma. Če se odpravljate na pot je dobro, da veste tudi to!

V tovarni Sladkogorska proizvajajo še drugačne plenice, ki jim pravijo »nočne«. Že sam vzdevek pove, čemu so namenjene. Izdelane so po enakem postopku kot navadne, le da je v njih več vpojnih vlaken; so sicer nekoliko težje, tehtajo 333 gramov, zato pa vpijejo več vlage.

Povijanje s papirnatimi pleniciami ni umetnost. Plenico otroku po dolgem položimo na golo kožo pod hrbet, mu jo dvignemo med nogami in položimo na hrbet. Pritrdimo jo s trikotno plenico iz blaga, ki jo zvezemo ali spnemo kot ponavadi. Torej zelo preprosto in kot nalašč pripravno za očete, ki so se pri klasičnih plenicih kaj radi izgovarjali, da je previjanje zanje preveč zapleteno.

Papirnate plenice PALOMA so priporočljive za vsak čas, kamorkoli. Nepogrešljive pa bodo na dopustu, izletu, obisku in podobno.

Sladkogorska, naš največji proizvajalec higienske papirne konfekcije želi izvedeti tudi za vašo mnenja, zato sodelujte v anketi!

Novi proizvodi Žito Ljubljana

Pizza, pita, lasagne

Živilski kombinat Žito iz Ljubljane, je dal na trg tri nove proizvode italijanskih specialitet. Njihova prednost je v hitri pripravi, kar bo zadovoljilo predvsem zaposlene gospodinje, ki bi rade hitro in okusno postregle tako svojo družino, kot goste.

Pizza in lasagne so italijanske specialitete, ki jih sladokusci poznajo na vseh kontinentih in se dobijo v vseh boljših, če že ne ekskluzivnih restavracijah. Od tu tudi vodilo naše razvojne službe, da bi dali zlasti zaposleni ženi možnost hitro, oku-

sno in brez tveganja pripraviti jed, s katero lahko postrežete še tako razvajene goste.

Druga prednost predvsem pizze in pite je v tem, da dopušča sleherni gospodinj, da vnovči vse svoje znanje, spretnosti in fantazijo in z lastnimi dodatki obogati ali spremeni okuse. Pizza se lahko pripravi z najrazličnejšimi dodatki od mesa, sira, gob, oliv, do rib, prav tako pita ni vezana le na marmelado, pač pa lahko gospodinja pripravi pito iz sezonskega ali vložnega sadja, sira itd.

Vsak izmed gornjih izdelkov je pakiran v kartone po 10 komadov. Velikost pakiranja je prirejena družinski potrošnji, povprečne jugoslovanske družine. Rok trajanja je različen. Pizza ima 6 mesečni rok trajanja, pita 3 mesečni in lasagne 1 leto, kar pomeni, da lahko gospodinj kupujejo tudi na zalogo.

Pizza in lasagne so jedi, ki jih lahko serviramo kot tople predjedi ali pa kot glavno jed, medtem ko je pita desert.

Vsa navodila za pripravo posameznih jedi so na hrbtni strani škatel.

ŽIVILSKI KOMBINAT ŽITO
Ljubljana, Šmartinska 154

Sodobno ceneno ogrevanje
s toplovodnim kotlom

ferrotherm

- Kotel je lastne izvedbe z vgrajeno kotlovsko regulacijo
- Kurimo lahko z oljem, plinom ali s trdnimi gorivi
- Kupcem nudimo kotle od 25.000 do 50.000 kcal/h brez vgrajenega ali z vgrajenim emajliranim bojlerjem
- Kotli so opremljeni z vodno hlajenokurilno rešetko

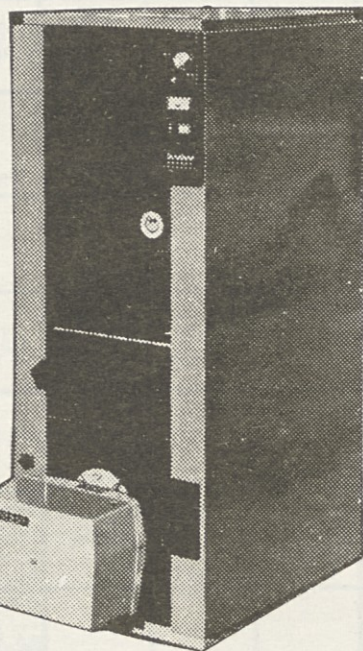
Zagotovljen maksimalni izkoristek

Toplovodni kotel Ferrotherm je na zagrebškem velesejmu 1974 in 1975 prejel

yu·design

za estetski izgled, kakovost, funkcionalnost in zaščito okolja.

GARANCIJA 5 LET

Dodatno opremljamo kotle z oljnimi ali plinskimi gorilci OLYMP s pripadajočo avtomatiko in obtočnimi črpalkami VOGEL

FERROMOTO

Maribor, Partizanska 3—5, telefon 24-541

Izid žrebanja križanke Carnex

Za Carnexovo križanko smo v uredništvu prejeli 178 rešitev. Med pravičnimi je žreb naklonil nagrade naslednjim reševalcem:

— Simo Latinovič, TOZD Grosist, 41000 Zagreb, Primorska 32

— Jelka Kosanc, TOZD Rožnik, Dolenjska 53, 61000 Ljubljana

— Merc Cilika, TOZD Panojnja, trgovina Videm, 62284 Videm

— Marija Semprimožnik, TOZD Grosist, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana

— Milka Veber, TOZD Polje, Zadobrovska 13, 61260 Polje.

Nagrajencem v imenu Carnexa iskreno čestitamo!

Novoletna križanka »Kolinska«

Morda bo prav tale križanka, zadnja v letošnjem letu, marsikomu pomagala skrajšati novoletne praznike. Če jo boste pazljivo in seveda pravilno rešili, bomo vašo rešitev upoštevali pri žrebanju. V Kolinski so nam zagotovili, da bodo pripravili deset lepih nagrad.

Pravilne rešitve pošljite na naslov našega uredništva najkasneje do dvajsetega januarja 1977. Pa veliko sreče!

Mercator

Glasilo delovnega kolektiva »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja skupni delavski svet podjetja »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domajnko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Rihtar, Marjan Pogačnik, Jože Rener, Ivanka Vrhovčak — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov